

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/8 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A jobb belátás.

Budapest, november 7.

(Á. K.) A jobb belátásnak sokszor volt nehéz helyzete a magyar közéletben, de ritkán nehezebb, mint ma. Mert mikor a levegő a nélkül is puskapórral van tele, itt vannak a katonai kérdések, melyek a puskapórral rendszeren együtt járnak. S nemcsak a katonai kérdések vannak itt, melyeket nem lehet egyszerűen lefujni, hanem nyomukban jönnek azok az apró afférek is, melyeket könnyű felfujni. A tufeszített hurokon minden hang élesen, bántón hangzik. Egy könnyelműen odadobott szikra a robbanást, egy erősebb rántás a tufeszített hurok elpattanását könnyen okozhatja.

Némi vigaszt csak az nyújt, hogy a jobb belátásnak ezáltal nemcsak a kormánypárton van nehéz helyzete, hanem az ellenzéken is. És pedig első sorban a függetlenségi párton, hol szemmel láthatóan gyülekeznek a felhők. Egyfelől a viharfelhők és pedig a leszerelt, de megjuhászodni nem tudó obstrukcionális szándékok alakjában, — másfelől az aggodalmak felhői a jobb belátású és a messzebbre látó függetlenségi politikuskok homlokán. De mégis vigaszt nyújt, hogy a jobb belátás szükségét nemcsak a kormánypárton kénytelenek érezni az emberek, hanem vannak a függetlenségi párton is, akik érzik. Érzik, hogy a felelősség nem csupán a miniszteri bársonyszékekhez van kötve, hanem oda van a láncolva minden hazafinak lelkiismeretéhez. És érzik, hogy most nem azokról a viharokról van szó, melyeket a parlamenti fojtó és füledt atmoszféra egykor mint tisztító viharokat óhajtott s örömmel fogadott, — hanem olyan viharokról, melyek vulkanikus kitérősekkel és földrengésekkel járhatnak együtt. S eredményük sokkal nagyobb katasztrófa lehet, mint amenny-

nyit nem egy, hanem egy egész sereg kormányválság kifejezhetne.

Egyszóval, a jobb belátás nincs a kormánypártra izolálva, hanem tért hódít az ellenzéken is. Ámbar ott is épp oly nehezzé teszi azoknak helyzetét, akik nem tudják s nem akarják magukat kivonni a jobb belátás parancsai alól, mint a kormánypárton. De van remény, hogy a kísértések, az ármányok és a gyanúsítások kudarcot vallanak. Mert akármilyen nagy port kavarnak is a hatásra és az olcsó babérokra törekvő szenvedélyek, s akármilyen makacsságot tanúsítanak is a bár jóhiszemű, de tapasztalatlan unjocok harci kedvének illúziói, — mint világitó tűzoszlop áll a sokféle kavargás közepette az az alapigazság, hogy valamint az alkotmányosság megfizetése volt a főcél, mely a mai szituációt létrehozta, épp úgy az alkotmányosság megmentése ma is a legfőbb kötelesség. Vagyis: ha a komplikációkat, melyeket minden irányban nehéz megoldani, kikerülni nem lehet, nem szabad azokhoz még olyan komplikációkat is csatolni, melyekből biztosan előáll a megoldhatatlan gordiusi csomó. S előáll ugyanaz a dilemma, melyre valamikor, igaz hogy más viszonyok közt, de a következő szavakkal mutatott reá Horánszky Nándor: „forradalom vagy abszolutizmus.”

Ez az a tűzoszlop, mely világit és vezet. S utját állja mindazoknak, akik akár forradalomra, akár abszolutizmusra spekulálnak. Amazok mindenesetre jóhiszeműen, — emezek talán kevésbé. S mire kell a jobb belátásuaknak, bárhova tartozzanak is, leginkább figyelni? Arra, hogy a Phoebuszok kezéből a gyepölőket a Phaetonok ki ne ragadhassák. Mert ahogyan a jobb belátású Phoebuszok nem egyfélék ma, épp úgy kétfélék a Phaetonok is. Egyik lefelé, a másik föl-

felé gravitál. Csak abban hasonlók, hogy az egyensúlyt mind a kettő nyakajlandó elveszteni. Egyiküket a régiók mélységei, másikukat a felsőbb régiók magasságai szédítik. Egyik kész az alkotmányosság szekerével a földre zuhanni, — a másik kész az alkotmányosság szekerét a Mars csillag szuronyos szirtjein törni össze. Tehát hogy se az egyik, se a másik ne történjék meg, erősen fogni a gyepölőt, ez a főfeladat.

S annál is inkább, mert a provokációk, amint már ma sem hiányzanak, később esetleg még szaporodhatnak is. Moglehet, igen sokan vannak, akik már végképp tisztában jöttek azzal, hogy az alkotmányosságot Ausztriában lehetetlen fenntartani. S ennek mi a közvetlen következménye akkor, ha Magyarországon az alkotmányosság gépezete meg nem akad? — Az, hogy a magyar nemzet közzogjai s a magyar állam önállása Ausztriának közvetlenül es a monárkiának közvetettül válságából erősebb kidomborodásban s edzettebb állapotban fognak előkerülni. S ha vannak, akik ezt kerülni akarják, mit kell hogy első sorban óhajtsanak? — Azt, hogy Magyarországon is akadjon meg az alkotmányosság gépezete. Ezzel szemben azt kell folyton szem előtt tartani, hogy a mai szituációban — ha újdonságánál fogva még kevés is a fegyelem és a fegyelmezettég, — de óriási erő lakik, minthogy a nemzetnek szabadon érvényesülhet akaratát abba letéve. De ha ezt az erőt hamarabb viszik döntő küzdelembe, mint az a szükséges konszolidáción minden irányban keresztül eshetett, — ez olyan örült kockázat, mint lenne az, ha be se tanított, föl se gyervezett rekrutákat egyszerre a csatátra vinnének.

A jobb belátásuak tehát, bármily nehéz legyen is a helyzetük, résen legyenek és ne ingadozzanak.

TÁRCA

Halálos csőnd.

(Premiére a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ábrányi Emil.*

Ma este megint egy új Echegaray-darab tüzes hatása lobogott végig a Nemzeti Színház nézőterén. Olyan ez a hatás, mintha heves forgószél, forró-égővi ciklon ragadná meg a nézőt, és addig táncolna vele, amíg beleszédül, belekábul.

S az a különös, hogy ez a tüzes szél nem a Hispániából szomszédos Afrika valamelyik sikságáról, hanem egy matematikai egyenletből zúdul elő.

A magával tusakodó, kissé zavaros lángész rendtelenségéből semmi ebben a spanyol drámaíróban. Konstruációja bámulatos. Formaérzéke tökéletes. Minden, amit ír: a szabályszerűség, a számtani pontosság maga. Valahányszor új darabot látunk tőle, mindig eszünkbe jut, hogy ez a híres drámaíró — Sardou és Dumas egyetlen méltó riválisa — valamikor a mathézis professzora volt.

De nemcsak ez jut eszünkbe, hanem a spanyol inkvizíciók rémségei, a spanyol bikaviadalok véres gyönyörűsége, a spanyol autodafék is eszünkbe jutnak. A spanyol természet egész fanatizmusát, a spanyol véralkat egész kegyetlenségét megtaláljuk ezekben a remekül konstruált darabokban.

Amikor látjuk, hogy ez a drámaíró lehetet-

len kötelességeket, a józan ész szempontjából örült feladatokat halmoz alakjainak a vállaira és az így megterhelt alakokat irtózatosan megkínózza előtűnk, amíg utolsó hörgenek: *Arbuez* Péter jut eszünkbe, aki gyönyörködött az égett emberi hus illatában és a nyújtóvasak közé szorított ujjak resegésében. *Arbuez* Péter jut eszünkbe, a vak *Arbuez*, aki hű dominikánusaival odaviteli magát a meggyújtott máglyák csoportjához, a karóhoz kötött asszonyok, gyermekek és agasztánok elé. Szemein fekete halyog. A félelemtől és fájdalomtól eltorzult arcokban több nem gyönyörködhetik. De a hallása még ép, a szaglásá még kifogástalan. Tehát ha nem láthat többé vonagló testeket: *füli és szagolja* rémséges falánksággal a szenvedést. A szemei elrabolt deliciaiért az áldozatok bögésében, az erotnekéik pörköit szagában keres kárpótlást.

A dekadens Róma pogány-gőgje, pervers vérszomja maradt meg a spanyolban, aki még most is követeli a bikaviadalt, a véres cirksuszjátékok és kifütyült az ügyetlen espadát, mint a gyáva gladiátort a római esőcselék. Es ezt az átöröklött hajlamot nem tagadja meg a mathézis volt professzora sem, aki egyetemi tanárból, politikusból Európának egyik legszenzációsabb drámaírójává alakult át.

Ezek az Echegaray-féle darabok szabályos hasábközből négyesdobba rakott máglyákhoz hasonlítanak. A meggyújtott máglyák tüze pörköl; és ezek a tökéletes kubusok is lánggal égnek. A máglyákon ártatlan áldozatok százezreit irtotta ki a babonás rögeszme, a buta fanatizmus, — ártatlan áldozatok százezreit, akiknek a fájdalmas halálából nem hárult semmiféle haszon az emberiségre. És ezeken a lobogó matematikai egyenleteken is olyan alakok pusztnak el iszonyu vergődések közt, akik *hiábavaló áldozatot* hoznak;

akiket a saját rögeszméjük visz a máglyára minden igazság, természetesség ellenére; akiknek a lelkiharaból, gyötretésből és halálából nem fakad becses és maradandó tanulság; akiket nem a belső szükség, nem a kikerülhetetlen fátum kényszerít ereje áldoz föl, hanem a drámaíró kegyetlen ösztöne és forró temperamentummal párosult hideg, raffinált számítása.

A *Halálos csőnd*-ből megint kitétszik, hogy Echegaray technikája szuverén. Forma dolgában csak a legelső, legkiválóbb franciák állják ki vele a versenyt; de a franciákat Echegaray fölülmulja dikciójának a perzselő hevével. A tüzező spanyol forban van a logikusabb gallus előtt. Elszédíteni, mámorba ejteni francia drámaíró nem tud úgy, mint Echegaray. A germánok fölött egyenesen toronymagasságban áll. A német technikához mérve olyan ez a tündöklő virtuozitás, mint egy szikrázó repülő meteor az országúton ballagó lajtörjás-szekeréhez képest.

Igaz, hogy a szikrázó meteor lehull, szét-pattan, elenyészik. Ellenben a lajtörjás-szeker sok nehéz, sok szolid, sok értékes árut visz az emberiség műhelyeibe, ahol azokat hasznosan fel dolgozzák. A míg a színházban vagyunk, élvez-zük ezt a briliáns technikát; csodáljuk azt, aki a drámaíró mesteriségét ilyen nagy művészettel gyakorolja; elismerjük, hogy mindenki tanulhat ettől a pártatlan virtuoztól, akinek a cselekvése rohan s akinek a tömör, kerekded drámai formája tele van robbanó anyaggal, mint az ágyugolyó. De ha túl vagyunk azon a mű-élvezeten, amit a mesteri forma okoz; ha kijőz-nodtunk abból a mámorból, amibe a szerző ördön-gös temperamentuma dobott bennünket és vissz-gáljuk a lelünköt, hogy a drámaíró mivel gyarapította: a mély és igazán nagy alkotások tartós utóézését nem érezzük magunkban. Ugy

Az indemnitás.

Budapest, november 7.

Nessi Pál országgyűlési képviselő átiratban értesült, hogy a budapesti honvédkerületi parancsnokság előzetes becsületbíróági eljárását indított ellene, mert a kolozsvári ünnepség alkalmával a *Gotterhalte* ellen tüntetést s ugyanekkor „egy rendőr által tetleg bántalmaztatott”. Nessi Pál ezt az esetet, mint mentelmi jogának megsértését, bejelentette a Ház elnökének, aki a mai ülés elején kötelessége szerint tudomására hozta a Háznak. Vítát a szabályok ilyenkor kizárják, de arról igenis lehet szó, hogy záros határidő alatt legyen-e jelentés a mentelmi bizottság az esetről vagy sem? Olay Lajos azt szerette volna, hogy már holnapra legyen meg a bizottsági jelentés, de mikor gróf Apponyi Albert és Perczel Dezső (a mentelmi bizottság elnöke) meggyőzték, hogy éppen az ügy fontossága követeli meg a minden oldalról való megvitát, Olay Lajos is belenyugodott, hogy a mentelmi bizottság mához egy hétre terjessze be jelentését. Ezt az egész Ház, pártkülönbség nélkül mindenki, helyesléssel vette tudomásul.

Ami a napirendet illeti: egyetlen beszéd töltötte ki az egész ülést. Lengyel Zoltán kezdte s olyan későn végzett, hogy már csak két személyes kérdésben való felszólalásra jutott néhány perc. Holnap talán változatosabb és érdekesebb lesz a vita, mert Fichler Győző készül nagy leszámolásra a néppárttal. Rakovszkynak akar felélni s a szélsőbal ugy hirdeti, hogy nagyon pikáns felelet lesz...

A képviselőház ülése november 7-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Darányi Ignác.

Elnök: Néhány bejelentést tesz a Háznak. Először is, mivel több oldalról panaszt tettek, hogy a Házban megléghuzam van, kéri a Házat, engedje meg Fayer lőmérőnek, hogy a léghuzam okainak megállapítása végett, a teremben lehessen. (Helyeslés.)

(Nessi Pál katonai afférja.)

Elnök: Nessi Pál képviselő arról értesítette az elnökséget, hogy a budapesti első honvédkerületi parancsnokság a képviselőháznak a Mátyás király szobor lepezésére menesztett küldöttségében való eljárása alkalmával előfordult események folytán ellene becsületbíróági eljárást indított meg. (Zajos fölkiáltások a baloldalon: Ez gyalázat! Disznóság! Folyton-tartó nagy zaj. Elnök csemet.)

Csavolszky Lajos: Ez egyszerűen szemtelenség!

Elnök: Csöndet kérek. T. Ház! Nessi Pál képviselő ur ezt nekem úgy jelentette be, mint mentelmi

jogának megsértését. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A házszabályok értelmében ez az ügy vita nélkül átteendő a mentelmi bizottsághoz. (Nagy zaj és elintmondások a szélsőbaloldalon. Helyeslés a jobb-oldalon.)

Olay Lajos: Kérem, majd én felolvassom a házszabályok vonatkozó szakaszát. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Engedelmet kérek. A házszabályok 188. §-ának 2-ik bekezdése a következőleg szól: (Folyton-tartó nagy zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Hentaller Lajos: Ugy sem tárgyalnak addig, a míg ebben nem csinálnak rendet! (Nagy zaj. Elnök csemet.)

Elnök: Engedelmet kérek. A házszabályok 188. §-a második bekezdésében ezeket találjuk: (Olvasva.) „Ha a mentelmi jogba is tüközök cselekmény a Háznak valamely tagja által nyílt ülésben bejelentetik, vagy ha a Ház elnöke ily cselekményről bármily uton értesül — ez az eset törög lenn most, mert nekem jelentette be a t. képviselő ur — az ügy a Ház tudomására hozatván, az minden vita nélkül a mentelmi bizottsághoz utastandó, mely esetben a Ház a mentelmi bizottság jelentésételeire záros határidőt tűzhet ki.”

Olay Lajos: A házszabályokhoz kér szót. A házszabályok 188. §-a szerint záros határidő alatt köteles jelentést tenni a mentelmi bizottság ez ügyben. A katonai hatóság megsértette a képviselőház mentelmi jogát. Követeli, hogy a mentelmi bizottság záros határidő alatt ülésessen. Lehetőleg még ma vagy holnap. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Az kétségtelen, hogy ennek az indítványnak megtételére joga volt a képviselő urnak, mivel a házszabályok a záros határidő kitűzésének lehetőségéről provideálnak és ezt valakinek indítványoznia kell; de én mégis azt hiszem, hogy további vitának helye nincs. (Helyeslés.) Ennek folytán először talán az irant kell megkérdenem a t. Házat, hogy elfogadja-e Olay Lajos képviselő ur indítványának azt az evi részét, hogy a Ház a mentelmi bizottságnak ezen ügyben záros határidőt tűzzen ki? (Felkiáltások: Elfogadják!)

Ami azonban az időt illeti, amelyet a képviselő ur kitűzteni kíván, az az én nézetem szerint, tényleg nagyon rövid. (Ugy van! jobboldal.) Ennéltovább a jövő hétnek pénteki napját tartanám határidőül kitűzendőnek. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos: Az okmányok beszerzése a mentelmi bizottság dolga. Mindenesetre három nap alatt üléseltetne.

Perczel Dezső: Engedje meg a t. Ház, hogy csak nagyon röviden szóljak ebben a kérdésben és jelezsem azt, hogy magam is osztomozom abban, hogy a kérdés igen fontos és hogy egyáltalán nem ólja felszólalásomnak, hogy az ügy érdemleges tárgyalásának csak a legrovidebb időre való előadását kéri. Amde méltóztassék megengedni, hogy a dolgot praktikuma szempontjából tegyek egy észrevételt. (Halljuk! Halljuk!) A mentelmi bizottság tegnap tartott ülést, amelyre össze voltak hívva a mentelmi bizottság tagjai. Akiknek azonban nem nagy többsége jött össze, hanem akik éppen csak határozatképes számban jelentek meg. Mint elnök tudom, hogy a mentelmi bizottság több tagja a már outazott a fővárosból és hogy annak sok tagja, akik most a perrendtartás tárgyalása alkalmából az igazságügyi bizottságban vannak elfoglalva, kimentette magát. (Zaj.) Hogy a mentelmi bizottság eredményel hívassam össze, különösen ilyen fontos dolgok

perceiben egyszerre csak csöndet, halalos csöndet óhajt maga körül. Nyugtalanul utazza be nagy-némjével a világot, mintha sehosem találná a lélyét.

A dussgazdag leánynak sok udvarlója van. Különösen egy Genaro nevű gavalér jár korok kitarással utána. Angusztiasz senkinek sem adott reményt. De végre svájci utazása közben megismerkedett Raimundo Moncadával és a titokzatos szív szerelemre gyuladt a szép fiatal ember iránt. Raimundo még nagyobb, még tüzezsőbb érzéssel, valóságos rajongással viszonozza ezt a szerelmet. Előkelő madridi pártásainak természetesen nincs sietősebb dolgot annál, hogy besugják neki a nyolc évvel azelőtt történt botrányt, a Monterosso-család szegényét. De Raimundo szerelme nem olyan, hogy éféle utogások megingathassák. Angusztiasznak semmi köze a botrányhoz. Odalép a leányhoz és kéri, hogy legyen a felesége. Angusztiasz megrémül ettől a vallomástól és kijelenti a csodálkozó ifjunak, hogy ámbár kimondhatatlanul szereti, még sem lehet az övé. Raimundo sürgeti a magyarázatot és Angusztiasz megígéri, hogy ezt a végzetes magyarázatot másnap megkapja tőle.

Másnap este Penna Negra nyugalmazott tábornok lakásán fényes társaság mulat. Az öreg tábornok nem igen érdekli a nála vigadó „fine fleur” iránt, de nagy kíváncsiság fogja el, amikor Angusztiasz bemutatja neki és megtudja, hogy a pártásban elesett tábornok, akivel sok táborozásban vett részt s akinek a vitézségét mindig csodálta, nagybátyja volt Angusztiasznak. Angusztiasz a pártját látta meghalni Monterosso tábornokot. Ezt a szörnyű jelenetet az öreg katoná elmondhatja vele. Angusztiasz olyan élénken és olyan kétségbeesett fájdalommal referál, hogy mindnyájan megajánljuk és rosszat sejtünk. Az öreg ur a mellékszobába viszi Angusztiaszt, hogy vigasztalásul beszéljen neki Monterosso tábornok hősi tettei-

ről. E közben Oreilasea ur, a leány és Raimundo becsületes barátja, körülményesebben mondja el Raimundónak a pártját történetét. Monterosso tábornoknak besugták, hogy a felesége légyton van a szeretőjével. A tábornok odarohant, de a légyton szinhez nem a feleségét találta, hanem a leányát, Glóriát. A hitvest meggyilkolta volna, de a leányt nem bírta megölni. A többit tudjuk az előzményekből. Mindig izgatottabb lesz a felvonás hangulata. Echegaray fokozó művészelete nagyszerűen dolgozik. Most Genaro jön és a pilanustag magára maradt Angusztiaszt fakgatja: akar-e a felesége lenni? A leány büszkén utasítja el. Ekkor a gentleman-külsejű kalandor a titok elárulásával fenyegetődik. A leány még büszkébben válaszol. A kalandor visszamegy a mulatók közé, hogy fenyegetését beváltassa, Raimundo pedig kéri a megígért vallomást. Es Angusztiasz bevallja, hogy az Angusztiasz-név hamis név. Az ő igazi neve Glória. Es ő az a leány, akinek a becsületlensége miatt az apja, Monterosso tábornok pártában esett el. A vallomás retentő hatást tesz Raimundóra. Künn az előkelő társaság is tud már mindent és a lelepezett Glóriát távozásra szólítják föl. Az őrgöng Raimundo intulátja Genarot, azután van daccal karon fogja Glóriát és a botránkozó szocietas sorai közt kivezeti a szalonból. Ez a felvonás vég káprázatos hatásos és a Kaméliás hűlgy negyedik felvonásának a finálját messze felülmúlja.

A harmadik felvonásban Raimundo pártját viv Genaróval és Penna Negra tábornok egyik rokonával, akit távozásakor szintén gorombán megsértett. Kettős pártbaja előtt meg egyszer beszéli akar Glóriával, aki fájdalommal, rezignált erővel imádkozik édesanyja arcképe előtt. Találkoznak. És a végső beszélgetés közben Raimundóban megvillan annak a sejtelmé, hogy Glória titkol valamit előtte, hogy ártatlanul vádolja magát az elküvetett becsületlenséggel. Elragadó, szen-

(Az indemnit.)

Lengyel Zoltán: Nem szavazza meg az indemnitást mert bizalmatlan Széll Kálmán kormánya iránt, amely a néppárttal kacérkodik s így az egyetlen ellenzék, amely a nemzet jogait védi, a függetlenség párt. Bizalmatlanságának ólka a kormány kiegyezéses politikája s a katonai javaslatok előterjesztése. E javaslatok azt bizonyítják, hogy Magyarországon a császári abszolutizmus uralkodik. Hosszasan beszél aztán arról, hogy katonakorában miéle tapasztalatokat gyűjtött arról, hogy a magyar fiukat megbuktatják a tisztí vizsgán csak azért, mert magyarok. Szól arról, hogy a Gotterhalte miatt lefokoztak magyar tiszteket s kijelenti, hogy ő a katonai bíróság által ily módon becsületlenk nyilvánítottakat becsüli. (Zajos eljénés a baloldalon.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy bármely illetékes bíróság eljárásáról így szólni nem lehet. Tudtával a katonai bíróság senkit sem jelent ki becsületlennek.

Lengyel Zoltán: A hadsereget pretoriánusok és janisárook seregének mondja, majd öt peró szünetet kér, hogy miután már két órán át beszélt, beszédét pihentet folytatassa.

Szünet után:

Lengyel Zoltán: Áttér a civillistára s azt mondja, hogy a király több pénz követel, mint amennyit a nemzet adhat.

Tallán Béla elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy a civillista főlemelését nem a korona, hanem a kormány kéri.

Lengyel Zoltán: Fölpanaszolja ezután, hogy az udvartartásra amagy is annyit adunk, hogy a király Bécsben színházakat, sőt még színeszínzöket is tarttat beöle. Nagyon sok kell a főhercegeknek, pedig ő ismer itt Budapesten egy olyan ihercegi utódot, aki apánasz nélkül is tisztességesen megél. Majd rátér arra, hogy a király hogy utazik Budapestre, hogy meg a vizet is Bécsből hozatja s csak lajblakának, Smolen Tóninak adósságai maradtak itt emléki. Ezeket az adósságokat pedig nem lehet behajtani a lajblakon, mert ha beperlik, avval áll elő, hogy ő becsi lakos. Átd aztán a miniszterelnöknek egy iratot, melyet a fővárosi mesteri hivatal intézett a budapesti bíróságokhoz. Végre egy anekdotával végzi beszédét, melyben Magyarországot egy csöndesen tőrő beteghez hasonítja, míg Ausztria a rugkapálózó, káramokódó beteg, akiről azonban a doktorok mind

vagyunk, mint egy fényes tűzijáték után. Szemünk kápráznak, de a szívünk üres. Sőt a józanná vált elme sokszor tiltakozik is az ellen, amit látott.

Csillogó külső-rekord dolgában a germán szellem alatta marad Echegaray művészetének, — de mélyebben jár, komolyabban kutat a lélekben, több érke van az emberiséget érdeklő nagy problémák és fontos kérdések iránt, több hűség-gel festi az életet, eszmékben magasabba tör és tiszteletreméltóbb őszinteséggel keresi az igazságot.

Monterosso tábornok pártában esett el. Glória nevű leányának a gyalázatát akarta megtorolni, de a csabító ügyesebb volt a kardforgatásban és az apa halt meg a lovagias becsület mezején. Glória kolostorba vonult, ahová csakhamar az anyja is utána ment. A madridi szocietas — mint minden előkelő és műveit társaság — nagy passzióval foglalkozott annak idején ezzel a félséges botrányral; és — nyolc évvel az izgató skandalum után — nekünk is elmondják az első felvonás kezdetén donna Mercedes szalonjában, ahol megismerkedünk Angusztiasz kisasszonnyal.

Ez az Angusztiasz úgy szerepel előtünk, mint a pártbajban elesett tábornok öcsésének, Monterosso Lajosnak a leánya. Arva-leány, dussgazdag és nagy-némjének, donna Mercedesnek a házában él. A retentő esemény anyyira hatott rá, hogy ő is kolostorba vonult; sőt apácának is folesküdtött volna, ha Mercedes még idejében ki nem ragadja többszörösen milliomos hűgát az élő-halottak szomoró épületeiből.

Angusztiasz kijött a kolostorból, de mély melancóliát hozott magával. Érdekes, szép alak-ját titokszersűség fátulozza. Kedélye szélsőségekben csapong. Egrik perében kacag, énekel, a másikban komor halgatásba sulyed. Legvidámabb

azt mondják, hogy semmi baja sincs. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Eljénzés és szélsőbalon.)

(Személyes kérdésben.)

Thaly Kálmán: (Személyes kérdésben kér szót. Rakovszky István tegnapi beszéde közben a többiek közt azt mondta neki, hogy ő nem volt Bécsben szemben mindig olyan szigorú. Ő erre azt felelte, hogy szeretné kirabolni Bécsot hogy visszahozhassuk onnan nemzeti kincseinket. Ez a mondat nincs benne a képviselőházi naplóban. Megismétli tehát most, hogy azok is meghalják, akik tegnap nem hallották.)

Gróf Batthyány Tivadar: Rakovszky István tegnapi felszólalásában, bár nagyon óvatosan, de mégis meggyanúsította őt melyet most visszautasít. Pogány József mosoni alispánt az őt az őt az őt borralaló vádja dolgában a sajtóbiróság nem rehabilitálta és akkor éppen a szóló indítványára rendelték el ellene a jegyeim eljárást. Pogány József lemondott állásáról és azt egyhangúlag elfogadták. Nem maradt tehát Pogány büntetlenül s nem áll Rakovszky amaz állítása, hogy ő bármiképp támogatta volna Pogányt.)

(A mai nap katonai afféréj.)

Elnök: Bejelenti a Háznak, hogy Lovassy Márton képviselő bejelentette mentelmi jogának megsértését azért, mert népiórkeldő szemlén nem jelentkezvén, megbüntették. (Nagy zaj a szélsőbalon.) Kiadatik a mentelmi bizottságnak.

Olay Lajos: Mire büntették? Mondják meg. (Nagy zaj.)

Elnök: A vitát holnapra halasztja. Az ülést bezárja.

BELFÖLD

A kengyelzőnök. Lengyel Zoltán képviselő ur ma arról panaszkodott a képviselőházban, hogy a *Budapesti Napló* beléje akarná fojtani a szót. Isten látja lelkünket: ilyen embertelen szándék még csak a közelünkbe sem férköztél soha. Sőt halálosan élvezzük a parlamenti szónoklás e bravuroz kengyelfutóját és lélekzetet szegő fejtegetéseiben egy abnormálisul szeszélyes logikának kegyes lengéseit. Mai lengései közül a legkevesebb az volt, hogy a *Budapesti Napló* a tavasszal a nyilvánosság elő vitte a Pavlovics Lyubomir ügyét, de most hallgatagon tűri, hogy a kormány bírósági feloldó végzésekkel akarnák elenni a dolgot, melyet azonban szerencsére a királyi ügyészség jogorvoslati mégis a szőnyegen tartanak. A kengyelzőnök itt kétféle is gyanusit. Gyanusítja a kormányt, hogy el akarja altatni a Pavlovics-estet, s gyanusit minket, hogy ezt hallgatagon tűrjük. Hát nézzük meg közelebbről a vádat. A bíróság, amely — Lengyel Zoltán szerint — kedvez Pavlovicsnak, a kormányhatalomtól független intézmény, melynek tagjai számára törvényeink a függetlenség és az elmozdíthatatlanságot biztosítják. Ellenben a királyi ügyészség, amelyről maga a kengyelzőnök is elismeri, hogy nem ereszi ki Pavlovicsot a bájból, igenis a kormány utasításainak alávetett hatóság. Ezek után érthetőnek fogja találni a közönség, hogy a kengyelzőnökkel tovább nem foglalkozunk. Leg-

védelves dialektikával könyörög a leánynak: valljon be mindent. De Glória ellentáll és azt mondja, hogy csak akkor győzha meg neki az igazat, ha vagy ő, vagy Raimund haldokolni fog. Erre csakhamar megtört az alkalom. Raimundot távozik a szomszéd-házba, a párbaj színhelyére, ahonnan néhány perc múlva hozzák — halálra sebesülten, Genarot levágta, de a másik ellenfélnek szinte akarattal rohant a kardja hegyébe. És Glória most bevalija haldokló kedvesének, hogy nem ő, hanem édesanyja volt a légyotlon. Atyját megelőzve futott a házba és ő vállalta el a gyalázatot, hogy az anyját, akit elrejtett a mellék-szobában, megmentse. Raimundot boldogan hal meg a „legtisztább, legszentebb vértanu” karjai közt. Ott fekszik a halott. Glória ráhajlik, mint egy márványfeszület. És halálos csöndben gördül le a függöny.

Rettenetes, minden spanyol eszmát és hüvelyk-szorított felülmúló kegyetlenség, hogy ez a leány így meggyőri a konok hallgatásával ezt a jobb sorsra érdemes fiatal embert. Kiért teszi ezt? Az anyáért! Milyen anyáért? Olyan anyáért, aki becsületenné vált, aki magát prostitúta, aki a férjét, a nemes tábornokot, halálba kergette.

Ezek igazán borzasztó dolgok. Ott kezdem, hogy az ember föláldozhatja az anyjéért a vagyonát, föláldozhatja a boldogságát, föláldozhatja az életét: — a becsületet nem áldozhatja föl még az anyjéért sem. Ez nem egoizmus, hanem a leg-szentebb önvédelem, a lélek parancsoló kötelessége önmaga iránt.

De tisztességes anyával szemben az az es-hetőség nem is foroghat fenn, hogy a becsület-tünket föláldozzuk érte. Az az anya, akiért föl kell áldoznunk a becsületünket, nem érdemes arra, hogy érte a becsületünket föláldozzuk. Ilyen áldozatot csak a legtisztább, legerényesebb, leg-becsülettebb anyáért hozhatna egy rajongó leány,

alább a komoly politikai dolgoknak szánt em-rovatban nem. Erőmutatványait ennél beosztjuk sportrovatunk vezetőjének hatáskörébe.

A ki- és bevándorlási javaslatok előadói. A képviselőház közigazgatási bizottsága ma délelőtt tíz órakor Perczel Dezso elnöklésével megváltotta a legutóbbi beterjesztett közigazgatási törvényjavaslatok előadóit. A kivándorlási szabályozásról szóló törvényjavaslat előadója Kristóffy József, az utlevél-ügyről szóló törvényjavaslat előadója Lator Sándor, a külüldieknek az ország területén való lakhatásáról szóló javaslat előadója Nyegre László, a határrendőr-ségről szóló javaslat előadója Hammersberg László, a három új csendőrkürettel fölállításáról szóló javaslat előadója Török Bertalan leit. A bizottság, amennyiben a pénzügyi bizottság addig a belügyi tárcát letárgyalja, csütörtökön, 13-án, ellenkező esetben november 18-án kezdi meg tárgyalásait.

A polgári perrendtartás. A képviselőház igaz-ságügyi bizottsága ma folytatta a polgári perrendtar-tásról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Az első szakaszt eltagadták és felvették a jelentésbe Mandel Pál indítványára, hogy a prejudiciális perek is benne vannak a többi vagyoni jogi perekben. E szakasz 2. pontjánál Holló és Neumann Armin e pont kihagyását kérték, de Pócs igazságügyminiszter tel-szólalása után a hosszu vita e pont eltagadásával ért véget. A 3. pontnál Vancsó Gyula azt indítványozta, hogy valamint a bérleti viszonyokból, úgy a haszon-bérleti viszonyból folyó keresetek is mind a járásbí-róság elé tartozzanak. Nagy vita után, melyben az igazságügyminiszter is résztvevett, a bizottság 11 szóval 8 ellenében elvetette a Vancsó-féle indítványt. Pap Józsefnek az az indítványa volt, hogy a bérleti ügyek-nél az 1000 koronás megszorítást behozzák. Itt a szavazatok aránya 9 volt 9 ellen. Az elnök Hódossy Imre a javaslat lenntartása mellett szavazott s így Pap József megszorító indítványa is elesett.

Fővártérkezlet. A függetlenségi és 48-as párt ma este Thaly Kálmán elnökelete a-att népes értekezletet tartott, melynek tárgya első sorban a Nessi Pál mentelmi joga tárgyában történt bejelentés volt. Olay Lajos előadása és Komjáthy Béla, Rákay László, Bakonyi Samu s többek hozzájárulása után az ér-tekezlet a párt álláspontjának kifejtésével a mentelmi bizottság tagjait bizta meg. Keskeméthy Ferenc be-jelentette az értekezletnek, hogy törvényjavaslatot szán-dékozik benyújtani a telekezeti középiskolák állami támogatása dolgában. A tengerszem körül tömerült határvilongások tárgyában a holnapra ülésen napirend előtt Nessi Pál és Visontai Soma fognak felszólalni.

A költségvetés a bizottságban. A képviselő-ház pénzügyi bizottsága november 10-ikén délután öt órakor kezdi az 1903. évi költségvetés tárgyalását az ugynevezett kisebb tárcák költségvetésével.

— de az ilyen anyák nem válnak becsületlenké; az ilyen anyákhoz a becsületlenségnek még az ár-nyéka sem löti.

Emberföltéti áldozatot — ha fölteszszük ezt az esetet — csak olyan anyáért hozhat a tiszta lelkű, szemérmes, nem könnyelmű, vagy korrump-pált gyermek, akit becsül. A mint rajta kapta valami gyalázatossgon, nem becsülettel többé. És ha nem becsülettel többé: illuziójával együtt az a képessége is megszűnt, hogy az ilyen anyá-ért emberföltéti áldozatot hozzon. A legnagyobb áldozat, amit érte hozhat, hogy nem veti meg brutális nyíltsággal, hanem magában kesereg és csöndes szánalommal siratja oltárának a romba-dóltét.

De tegyük föl azt az iszonyú esetet, hogy egy becsületlen leány a tetten kapott anyja gyalá-zatát magára veszi. Mentsege a rettenetes perc, az egzaltált szeretet és az a félelem, hogy heroik-us közbelelépése nélkül az édes apa ott a szeme láttára öli meg az édes anyát. Tegyük föl, hogy a ránevze közönyös emberek milliói előtt, akik-nek különben sem tartozik vallomással, nem tisztázta magát, hanem hordja büszkén és el-szántan a ránehéző gyanu terhét. Mindez — különösen az utóbbi — elég könnyen feltehető. De az nem tehető föl, hogy a leány a becsületlensé-re nem méltó anyáért magára vett gyalázatot látszatát az előtt az egyetlen ember előtt is föntartissa, akit szeret, akit mindennél jobban szeret, akitnek a szerelmét üdvösségnek, megváltásnak tekint. Hiszen azzal, akit igazán szeretünk, teljesen azonosítjuk magunkat. Az nem más ember többé, hanem egy test, egy lélek velünk. Akkor ennek hozunk meg minden áldozatot, nem a másíknak. És ha ezt legfeltehetőbb titkaikba avatjuk, ezek a titkok ott épp olyan jó helyen vannak, mint nálunk; ez épp úgy érzi a mi titkaikat, mint a mi tulajdon szívünk elzárt rejteke. Minden ér-zésünk, minden gondolatunk, minden érdekünk

Két katonai affér.

Budapest, november 7.

A képviselőház mai ülése alatt két katonai ügy okozott kellemetlen hangulatot. Az egyik a Nessi Pálé, akit, mint szolgálaton kívül levő honvéddhagnyot arról értesített Bihar altábor-nagy, honvédkürelleti parancsnok, hogy a 79. hon-védgyalogdandár becsületügyi választmánya eljá-rásról indit ellene a miatt, hogy a kolozsvári Mátýás-szobor leleplezése ünnepének előestéjén a Gott-erhalte ellen tüntetett és hogy ugyanakkor egy rendőrközegtől bántalmazást szenvedett. A kerületi parancsnok értesítése így szól:

Magyar királyi I. honvédkürelleti parancsnokság.

3886. szám.

1064. ein. kb.

Budapest, 1892. évi november hónap 4-ikén.

Értesitem a hadnagy urat, miként a hadnagy ur ellen az ön vad miatt — hogy „midőn a Mátýás királyi szobrának Kolozsvárt történt leleplezési ünnepéhez 6 császári és apostoli királyi felsége képviseletében folyó évi október hó 11-ikén Ko-lozsvárt megérkezett 6 cs. és kir. fensége József Ágost főherceg ur, fogadtatásához a kolozsvári pályaudvarra kirendelt honvédeknek, a magyar királyi honvéd-gyalogság számára érvényben levő „Gyakorlati Szabályzat” 65. pontjának második bekezdésében foglalt rendelkezéshez képest, a néphimnuszat játszotta, egy tömeg ember élén azokkal együtt a néphimnusz ellen zajosn tüntetett s midőn az ekként megzavart rend lenntar-tása céljából közbelépett rendőrség a zajongó tömeget szétosztalni akarta, a közben a zajongó tömeg között egy rendőrközeg által tetlelesen vántalmaztatott — a mai napon hasonló szám alatt keit rendelettemmel a becsületügyi előleges tárgyalást elrendelem s ennek toganatítása céljából a ma-gyar királyi 79. honvédgyalogdandár becsület-ügyi választmányát bízam meg. Bihar altábor-nagy, s k., kerületi parancsnok.

Tekintetes

Nessi Pál

szolgálaton kívüli viszonybeli magyar királyi honvéddhagny urnak.

Budapest.

Nessi Pál a leiratot közölte gróf Apponyi Albert elnökkel és bejelentette, hogy ebben men-telmi jogának megsértését látja. A Ház kiadta az ügyet a mentelmi bizottságnak, még pedig azzal az utasítással, hogy nyolc nap alatt terjessze elő jelentését. A bizottság már hétfőn délután össze is ül az ügy tárgyalására. Az ügyet egész délelőtt nagy izgalommal pertraktálták a képviselők és sokan voltak abban a véleményben, hogy különösen a leirat első része, amely szerint a *Gottterhalte* ellen való

közös. Sőt a szerelmen kívül, ami egymagában is óriás hatalom, a megkönyebbülés vágya is arra kényszerít, hogy titkunkat elmondjuk neki; mert a titok sulya nem lesz olyan nehéz, ha második önünk osztozik benne, ha ezután ketten hordoz-zuk azt. — De az előtt, akit forró, igazán szeretünk, még akkor is becsületlenségnek akarunk látszani, ha tényleg nem vagyunk azok. Hát még az mit csinál, aki tényleg becsületlens és csak lát-szik gyalázatosnak? A *fiat justitia et percat mundus*-ban rejltó kiméletlen energia gyermekjáték ahhoz képest, amikor a szerelem követeli a maga igazát. Az anya emlékének a tisztelete is elhamvad ebben a lángtengerben, kivált ha ez az emlék az anya bukásánál, becsületlenségénél fogva nem is tiszteltreméltó.

A szerelem, a józan ész, a természet óserő-vel követeli, hogy Glória — ha másnak nem — ennek az egy embernek bevalljon mindent. És Glória e helyett egy fikció, egy rögeszme mögé bujk és onnan győtri, kinozza, üldözi halálba Raimundot. Tönkre tesz két szép, két nemes és virágzó életet, hogy diskkrét maradhasson egy halott emléke iránt, aki magát meggyalázta. Ennél oktanabb, lehetetlenebb, vérlázítóbb pietás még nem volt a világon. Ezek után Glóriát nem a becsület vértanujának, hanem az álszemérem frült-jének kell tartanunk. És az egész darab úgy tünik föl, mint a porverzítás netovábbja, mint egy ren-geteg hazugság, fölperczéve a legfényesebb virtuozitás, az érdekesítéshez páratlanul értő szinpadí technika összes briliánsjaival.

Európában nincs színész, aki Echegaray-féle alakokat úgy tudna kreálni, mint Márkus Emilia, kivált ha tüzes, lázongó szenvedély és érthetetlen titokzatossg, rendkívüli báj és természetellenes különsg együtl bennük. Minden más színész, hidegnek, számítóknak tünik föl az ilyen szerepekben. Egyik sem olyan virtuóz, mint

tüntetés miatt indítják meg a becsületügyi eljárást, sérti a képviselő mentelmi jogát, minthogy Nessi Pál a képviselőház küldöttjeként volt Kolozsvárott és ebben a minőségében volt részese a *Gotterhalte* ellen rendezett akciónak. A közhangulatból mindenesetre azt a következtetést lehetett levonni, hogy ez az incidens alkalmas lehet arra, hogy az obstrukció kitérését elősegítse. Kevesebb zajt ütött a másik katonai ügy, amelyet *Lovászy* Márton terjesztett a Ház elé, szintén mint mentelmi jogának megsértését. Lovászyt ugyanis megbírságot a főváros katonai ügyosztálya, mert mint népfelkelő tiszt elmulasztotta a jelentkezést. Ez az eset azonban már az ülés végére maradt, s egyrészt ezért, másrészt mert a hibát polgári hatóság követte el s mert ez a hiba még valamiképp reparálható is, nem okozott akkora emóciót, mint a Nessi Pál esete.

Nessi Pál ügye ma egész nap élénk megbeszélés tárgya volt a politikai körökben különbség nélkül. Volt alkalmunk különböző véleményeket hallani, többek között kiváló közjogi tekintélyeket is, akik speciálisan a mentelmi jog kérdésével behatóan foglalkoztak. E kiváló tekintélyek nyilatkozataiból a következő felfogás szűrődött le:

Az eset megítélésénél mindenekelőtt különbséget kell tenni az abszolút és a relatív mentelmi jog között. Az abszolút mentelmi jog oltalma alatt áll az országgyűlés tagja az országgyűlésen tett nyilatkozataira vagy cselekedeteire nézve, továbbá olyan nyilatkozataira vagy cselekedeteire nézve, amelyeket az országgyűlésen kívül, de az országgyűlés valamely házában megbízásából, mint a Ház valamely küldöttségének tagja, ebben a minőségében mond vagy tesz. Késégtelen, hogy Nessi Pál képviselői minőségében, mint a képviselőház küldöttségének tagja volt Kolozsvárott, a Ház ama határozata alapján, amely szerint a Házat a Mátyás-szobor leleplezésének ünnepén az elnök képviseli, küldöttség élén, amelynek tagjai az elnökhöz csatlakozó képviselők. Késégtelen tehát, hogy Nessi Pált megillette az abszolút mentelmi jog a leleplezés ünnepségén és ezenkívül mindenütt, ahol a képviselőház küldöttsége, mint ilyen, hivatalosan megjelent. De nem illette meg a mentelmi jog akkor, mikor nem a Ház küldöttségével, nem a küldöttség tagjaként volt jelen. Már pedig a *Gotterhalte* ellen való demonstráció nem volt a Ház küldöttségének ténye; mikor abban Nessi Pál résztvett s mikor állítólag a rendőrközegek bántalmazta, nem hivatalosan, nem mint a küldöttség tagja járt el, hanem

a szerző maga. Egyik sem tudja elragadni a közönséget a külső és a játék büvös érdekességével. *Márkus* Emiliának ez hatalmában áll. Minden, ami *Echegaray* asszonyaiban szép és titokzatos, őszinte és perverz, természetes és csinált, erő és refinement, igazság és brutáliság: pompás, tüzes színekben pattog ki gazdag, érdekes művészetéből. Játékába úgy belemelegszik, hogy áthívja az egész közönséget. Ma nagyobb volt az ellentét, mert a nézőt erősen érezte a kegyetlenül tökéletes darab hazugságát, de a második felvonás végén mégis a színésznek győzött és a tapsok zúgó áradatát fölszabadította nehéz zsilipei alá.

Mihályi nem játszhatta másképpen a rájongó Raimundot, mint rendkívül lángolóan, de az okómia szempontjából nagyon ajánlatos, hogy a harmadik felvonásban ne a kitérés, hanem a tompa, fojtott, lázasan sutógó hang domináljon. A nagy és erős hang-explóziók után ez az egyetlen kreszendó.

Gál remekül dolgozta ki az öreg tábornok epizódszerepét. Csupa ötlet, csupa igazság, csupa fényes lélektani megfigyelés volt ez az alak. Egy erős, folyvást haladó — mert folyvást tanuló — tehetségnek az újabb bizonyítéka.

Vivári Mariska is meglepően játszott egy jószívű kis leányt, akinek az anyja szeretőt tart és aki tudja ezt és e miatt melancholikus bájjal mozog a szocietásban. Szelditett pendantja *Glórianak*. Gyönyörű jelenet, amikor a két leány találkozik. *Vivári* Mariska ebben a kis szerepben maga volt a természetes kedvesség és finomság.

Szaszvayné, *Dezso*, *Ivánfi*, *Helvey* Laura és *Horváth* Zoltán játszották a többi szerepet, mindnyájan nagyon jól.

A kiállítás és a rendezés megint jeles. A fordítás — *Huszár* Vilmos munkája — egyenesen kitűnő.

mint magánember, egyedül, vagy esetleg más képviselők magántársaságában, de nem a küldöttségben, nem a Házról kapott megbízásából kifelé.

A becsületügyi eljárás tehát, amelyet Nessi Pál ellen az ekkor történtek miatt indítottak, pármesetre sem sértheti az ő abszolút mentelmi jogát.

A relatív mentelmi jog szempontjából azt kell vizsgálni, vajjon olyan hatósági eljárásról van-e szó, amelynek következtében Nessi Pál törvényhozói hivatásának teljesítésében akadályozva lehet, vagy reá nézve ennek a hivatásának teljesítése lehetetlenné válik? Ezt a kérdést gyakorlati módon világítja meg az éppen ma felbukkant *Lovászy*-eset. *Lovászy* Márton képviselőt ugyanis egy hatóság szabadságvesztésre átváltoztatható pénzbírsággal sújtotta. Ez az ítélet, amelyet a hatóság a Ház megkeresése és a mentelmi jog felfüggesztése nélkül hozott, sérti a mentelmi jogot, mert az ítélet csak pénzbírságra szól ugyan, de már a szabadságvesztés vagyagos kimondása is annak a lehetőségét jelenti, hogy a képviselőt az ő törvényhozói működésében az ítélet akadályozza. Nessi Pál esete azonban egészen más. Ellene a katonai becsületügyi eljárást tették folyamatba, amely lényege szerint fegyelmi eljárás és semmiképp sem jár olyan következménnyel, amely a képviselőnek törvényhozói funkcióját alterálhatná. Hogy a fegyelmi eljárás általában belevág-e a mentelmi jog területébe, erre nézve a parlamenti gyakorlat nem nyújt precedenst. Eddig nem volt rá eset, hogy valamely hatóság a Házat a mentelmi jog felfüggesztése végett megkereste volna, sem valamely képviselő nem jelentette be mentelmi jogának megsértését az ellene indított fegyelmi eljárás alapján. E részben tehát a gyakorlat nem szolgáltat alapot az eset megítélésére. Annál inkább a fegyelmi eljárásnak és különösen a katonai becsületügyi eljárásnak a természetébe.

A fegyelmi eljárás általában, különösen pedig a katonai becsületügyi eljárás nem járhat más következménnyel még a legsúlyosabb esetben sem, mint azzal, hogy a képviselő elveszt valamely állást, valamely méltóságot vagy minőséget, — ebben az esetben a katonatiszti minőséget, — amely a képviselői minőséggel semmi összefüggésben sincs. A becsületügyi eljárás nem jelent egyebet, mint a tisztársak véleménynyilvánítását abban a kérdésben, hogy valaki, akit eddig méltónak tartottak reá, tovább is méltó-e arra, hogy közéjük tartozzék? Az, hogy az illető tiszt kinevezését a királytól kapta, mitsem változtat a dolgon. Amint például a Nemzeti Múzeum igazgatója, vagy egy egyetemi tanár — mindkettő a királytól kinevezett olyan köztisztviselő, akinek az állása a képviselősséggel összefér — elvesztheti a királyi kinevezés útján nyert állását tisztviselői airoból összealkotott fegyelmi bíróság ítélete alapján, éppen úgy elvesztheti ezt hasonló módon a katonatiszt is. És valamint az így hivatalvesztett lett muzeumi igazgató vagy egyetemi tanár nem szenved rövidséget az ő törvényhozói mivoltában, azonképpen nem éri hátrány e részben azt a tartalékos tisztet, akit becsületügyi eljárás útján bajtársai méltatlannak mondanak a tiszt kártojtra.

A relatív mentelmi jogot tehát a becsületügyi eljárás egyáltalán nem érinti, már csak azért sem, mert a tiszt becsületügyi választmány nem is hatóság.

Ezeknek a figyelembevételével az illető közjogi tekintélyek oda konkludálnak, hogy Nessi Pál esetében a mentelmi jog egyáltalán nem szenvedett sérelmet.

A kérdés mindazonáltal meglehetősen bő anyagot ad arra, hogy a legkülönbözőbb szempontokból vitassák meg; mindenesetre alkalmas a különböző vélemények megütözésére; bonyolult és sokféleképpen magyarázható kérdés, tövise azonban nincs.

Mindenképp megokolt érdeklődéssel várják a politikai körök a mentelmi-bizottság döntését.

A csongrádi választás epilógusa.

Budapest, november 7.

Két napig tanácskozott a csongrádi kerület képviselőküldési jogának felfüggesztése ügyében kiküldött képviselőházi bizottság és ma, kétnapi tárgyalás után úgy döntött, hogy a kerület képviselőküldési jogának felfüggesztését nem javasolja.

A mai ülés, amelyen ismét gróf *Apponyi* Albert elnökölt, következőleg folyt le:

Ugron János előadó röviden összegezte a csongrádi választás ügyében kiküldött parlamenti vizsgálóbizottságnak — amelynek *Justh* Gyula elnöke alatt *Szeless* József és *Nyegre* László voltak a tagjai — terjedelmes jelentését, amelyet már a tegnapi és a tegnapielőtti ülésen pontról-pontra tárgyaltak. Az előadó végigtanulmányozta az összes tarbelő adatokat, és mivel úgy látja azokból, hogy a választók nem követelték az etetés-ítatást, pénzbeli vesztegetés pedig — ami szerinte a korrupciónak főkritériuma — nem történt; mivel a választók ellátása fogyasztás tekintetében igen kismérvű volt és a pártállások már jóval korábban kijegoccsedtek, mint hogy a választás alkalmával etetés-ítatás révén azokat tangálni lehetett volna; végül mivel a kiderített bizonyítékok és jelenségek nem mutatják, hogy a kerület választóközsége korrumpált, vagy annak erkölcsi értéke megazult volna: javasolja, hogy a kerület képviselőküldési joga ne fűggesztessék fel.

Műnnich Aurél pótvizsgálat iránt tett indítványt. Egy számlára alapította indítványát s annak kiderítését kérte, hogy vajjon a számlában felsorolt italok-ételek mind ellogytak-e, mivelhogy a számla aránylag igen tetemes összegről szól.

Ugron János előadó a pótvizsgálat elrendelését fölislegesnek tartja. Az összes leszavazott választókat kihallgatták a vizsgálat során, minden lényeges kérdés kiderült s ma már fontosabb új adatot semmiéle pótvizsgálat nem szerezhetne be.

Az elnök szavazásra bocsátván a kérdést *Műnnich* indítványa fölött, a többség mellőzte az indítványt, mire *Műnnich* kijelentette, hogy elfogadja egész terjedelmében az előadó jelentését.

Báró Bánhyd Antal nem járul hozzá az előadó indítványhoz. Az ő fel fogása szerint az etetés-ítatás, vesztegetés mérvét és súlyát nem a fogyasztók száma alapítja meg, hanem az a tény, hogy egyáltalán előfordult-e, vagy sem, már pedig itt a kerület kétharmada megvádolható azzal, hogy etették, italták, vesztegették.

Boda Vilmos a kiderített adatok alapján a kerület képviselőküldési jogának felfüggesztését kéri s kijelenti, hogy álláspontját külön, írásban beadandó indokolásban fogja részletesen kifejteni.

Angyal József, *Szentiványi* Árpád, *Ivánka* Oszkár, gróf *Horváth* Antal, *Abafy* Ödön az előadó javaslat mellett foglalnak állást.

Gróf *Apponyi* Albert elnök a vita beakasztése után szavazásra bocsátotta az előadó javaslatot s a bizottság azt hét szavazattal hettő ellenében elfogadta.

A bizottság jelentését holnap terjesztik a Ház elé.

KÜLFÖLD

Az olasz király és Loubet találkozása.

Egy bécsi lap szerint az olasz király és Loubet a tavasszal egy olasz kikötővárosban találkoznak fognak, hova mind a két államot hadijárat fog menni. A két államfő kölcsönösen meglátogatja egymást a hadihajókon, azután személt tartanak a nyílt tengeren. Később, valószínűleg még a jövő év folyamán az olasz király meglátogatja Loubet elnököt Párisban és Loubet ezt a látogatást Rómában fogja viszonozni.

A német császár Angliában.

Vilmos német császár ma vagy holnap érkezik Angliába. Politikai személyiség nem kíséri s ebből a német sajtó azt következteti, hogy a császár látogatása nem bír politikai jelentőséggel. Ez majd később elvlik. A német császár mintegy két hétig fog Angliában tartózkodni s alig hibet, hogy ez idő alatt politikai kérdések is ne kerüljenek szóba s alig hibet, hogy a császár elmulasztja ezt az alkalmat s meg ne kísérelje a két nemzetet egymáshoz ismét közelebb hozni, melyet az utóbbi évek eseményei alaposan elhidegítették egymástól. Mivel a portugál király is Angliában van, szinte lehetetlen, hogy az afrikai ügyek is szóba ne kerüljenek, mikor mind a három ország annyira érdekelve van Afrika fölkeleti részén.

A császár utazásáról a következő részletek érkeztek: Az *Anson* csatahajó azt a parancsot kapta, hogy a német császár, amikor hajója a *Nore* tüzehajónál megjelenik, 21 ágyúüvással üdvözölje. Az *Edinburgh* csatahajó és *Immortalité* cirkálóhajó akkor fogja üdvözölni a császárt, amikor yachtja a sheernessi kikötőbe érkezik. A diszörsegek a fedélzetén fognak sorakozni. A kikötőben lévő

szolgálatot tév hadihajók mind a főárbocra tűzik a zászlót. Az eddigi rendelkezések szerint a német császár szombaton délelőtt tizenegy órakor érkezik a shorncliffei pályaudvarra, ahol Roberts tábornagy, továbbá Wood és Rundle tábornokok fogadják. Diszkrétül a királyi dragonyosok első ezredének száz emberét rendelik ki a pályaudvarra. A császár megérkezése után a helyi hatóságok üdvözlő feliratait fogja átvenni, aztán nagy kísérettel kilovagol a shorncliffei táborba. Az egész uton katonaság fog sorfalat állani. A táborban diszkrétül fogadják a császárt, aztán szemlét tart a királyi dragonyosok első ezrede fölött, amelynek ő a tulajdonosa. A szemle után a tiszti-étkezésben reggeli lesz, amely után a császár Sandringhambe utazik.

Angol hang az osztrák választásokról.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlési választásokról a következőket írja a konzervatív *Morning Post*: „Attól kezdve, hogy Ausztria megvált régi hierarchikus rendszerétől s a modern európai államok közé állt, a klerikális párt mindig megkísérelti, hogy Ausztriát haladásban meggátolja. A klerikálisok új hatalomra tettek szert a műveletlen tömegben, melyet oly könnyű kenyeret adó gazdáik ellen fölízgatni s mely erre minden ürügyet megragad. Az antisemitizmust (ahogy most az antikapitalizmus nevezi magát) nagyon okosan kihasználják, de a klerikálisok többsége nagy veszedelem az országra s az egész monarchiára. A zsidók ellen való ellenséges indulat, ellenséges indulatot teremtett a Magyarországhoz való viszonyban, mely elég okos volt a zsidókkal angol mód szerint bántani, s az Ausztria és Magyarország között való kereskedelmi viszony új rendjét nagyon veszélyezteti az osztrák antisemiták tulsuljra jutása... Sajnálatos dolog, hogy Ausztriának nincs erős központi liberális pártja, mely hű lenne magához és az alkotmányhoz. Az osztrákokat most a harcragyó ultramontanizmus felől fenyegeti a legnagyobb veszély.”

Asztrák Reichsrath. Az osztrák képviselőház mai ülésén bejelentett interpellációk közt van Breiter interpellációja, amelyben a lengyelek és magyarok között a Tengerszemnél történt összefutásokra utalva, azt kívánja, hogy a határt azonnal rendezzék a választott bíróság döntése alapján, — és Stein interpellációja Rumbold volt bécsi angol nagykövetnek a National Review-ban megjelent közleményei tárgyában.

A ház aztán folytatja a kormánynyilatkozat tárgyalását.

Bianchini azt mondja, hogy a kormány ugynevezett alapelvei igazságtalanul mellőzik a Csehországon és Morvaországon kívül lakó szlovákokat. Ennek a szlávellenes kormánypolitikának a következménye az olasz propaganda mértéktelen terjeszkedése Dalmáciában és az ott folyó nemzetiségi izgatás, amelyet a szomszéd olasz állam buzgó támogat.

Bärnreither szólal fel ezután, aki a nyelvkérdés végleges rendezését sürgeti. Szerinte nem elég kitépni a nyelvkérdések komplexumából egyet, a többit pedig elintézetlen hagyni, hogy az mindig Quos ego! gyánant szemünk előtt lebegjen. Vegyen a kormány magának bátorságot a nyelvkérdés megoldására és a cselekvésre is.

Kramars beszédében erősen támadja a kormányt és azt mondja, hogy a nyelvkérdés nem tartozik a parlament, hanem a tartománygyűlés elé. A kormányt kötelessége a kérdésben tett javaslatot visszavonni.

Schücker kijelenti, hogy a németek ragaszkodnak a német államnyelv megállapításához. Csak a Németországban való szövetséges viszony lehet áldásos a monarchiára. A nyelvkérdés szabályozása rendeltetése uton el nem érhető. A németek nem engedhetik meg, bármily szivesen nyujtanak is kezét a meg egyezéshez, hogy jogaikat megsértsék.

Ferri és **Romanuk** az összes népek nyelvi egyenjogúsítása mellett szólnak. A tárgyalást ezután félbeszakították. A beérkezett iratok közt van három cseh sürgősségi javaslat.

Iro indítványára a ház utasítja a közgazdasági bizottságot, hogy az urakházának a határozatúlet ügyében hozott határozatáról nyolc nap alatt tegyen jelentést. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Bécs, november 7.

Parlament körökben azt tartják, hogy a zürzavaros politikai viszonyok mihamar tisztázódni fognak. Annyi bizonyos, hogy ha Koerber miniszterelnök kedden a cseh-német nyelvzavarok kérdésében nem fog kielégítő nyilatkozatot tenni, akkor a csekhek egy véderőjavaslatokat, mint a költségvetési provizóriumot is a leghevesebben meg fogják obstruálni. Az ifjú-csekhek el vannak tőklve, hogy a véderőjavaslatok során minden rendelkezésre álló eszközzel a kormány megbuktatására fognak törekedni, a

csekhek ezzel szemben kife, ezésre fogják juttatni azt, hogy az állam érdekében csekhek volnának megszavazni az unjonozási javaslatot s az obstrukció az ő részükéről nem is a főrvényjavaslat, hanem a kormány ellen irányul, sőt más kormányt meg is szavaznák az unjonozást.

A pártok legnagyobb része, köztük különösen a cseh nemzeti szocialisták, a nagynémetek, a szocialdemokraták el vannak tőklve, hogy a véderőjavaslatok parlamenti megszavazását minden áron megbiúsítják. Valószínű, hogy már az első olvasást és a bizottsághoz való utasítást is megakadályozzák tömeges sürgősségi indítványokkal.

Bécs, november 7.

Egy kiadott kommuniké szerint a cseh nemzeti szocialista pártgyűlés tekintettel arra, hogy az új véderőjavaslat nemcsak a létszám emelését, hanem új nagy kiadásokat is jelent, továbbá tekintettel arra, hogy a hadügyi kormányzat még semmit sem tett a katonák bántalmazása ellen és az ellenőrzési szemléknél való cseh nyelvű jelentkezés tárgyában, elhatározta, hogy az új véderőjavaslatok letárgyalását minden obstrukciós eszközzel meg fogja akadályozni.

Ki lesz a szerb trónörökös. Ez a kérdés még mindig kísért, s hogy voltaképpen hogy lesz megoldva a dolog, azt nem tudja senki. Mig az egyedül illetékes tényező, a hatalmak elé nem kerül hivatalos formában, addig még sokféle kombináció eszelnek ki a lapok. A legújabb kombináció az újvidéki *Zsoltavé*-é, s szól a következőképpen: Az orosz diplomácia Belgrádban három trónörökösjelölést ajánlott: *Mirkó* montenegrói herceget, *Karajyorgyevics* György herceget és *Leuchtenberg* herceget, Stana montenegrói hercegnő férjét. Sándor király azonban egyik jelöltet sem fogadta el, mert neki magának is három trónörökös-jelöltje volt és pedig *Lunjevicsa*, *Draga* királyné fiúvere első sorban, aztán *Lolaznovac* (?) és *Nikolics* (?)

A bécsi pótválasztás. A tegnapielőtti tartománygyűlési választások alkalmával a Favoriten-kerületben eldöntetlen maradt a választás. Ennek következtében ma volt a pótválasztás dr. *Adler* Viktor szocialista és *Prochaska* antisemita jelölt között. A választás az antisemita agitátorok erőszakoskodásai miatt nagyon izgatottan folyt le. Elkeseredett küzdelem után *Prochaska* negyvenöt többséggel győzött.

HIREK

Budapest november 7.

BUDAPESTI NAPLO. Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Gróf Lónyayné Budapesten. Gróf *Lónyay* Elemérné ma este 7 órakor a bécsi gyorsvonattal a nyugati pályaudvaron Budapestre érkezett. A grófnét, aki társalkodónőjével jött, — a pályaudvaron senki sem várta. Gróf *Lónyayné* a pályaudvarról a Hungária-szállóba hajtatott. A közönség ekkor már értesült megérkezéséről s a Hungária előcsarnokában sokan várták s szívólyozva üdvözölték a grófnét, aki gyorsruhában, letápolyozva érkezett meg. Férje, aki tegnap óta ágyban fekvő beteg, ma este felkelt; az első emeleten megvárta s elkísérte lakosztályába, amely az első emelet 103—108 szobákra terjed. Gróf *Lónyayné* megérkezése után egy levelet kért, majd nyolc órakor vacsorázott s aztán nyugalomra tért. Gróf *Lónyayék* nyolc napig akarnak Budapesten maradni s eredeti tervük megváltoztatásával nem mennek *Bodrog-Olaszba*.

A szabadalmi hivatal új elnöke. Dr. *Wetzel* Gyula a m. kir. szabadalmi hivatal volt elnöke ma adta át a hivatal vezetését s mint a szabadalmi tanács elnöke a jövő héttől fogva kezdi meg hivatalos működését. A szabadalmi hivatalt, míg új elnöke, *Ballai* Lajos el nem foglalja állását, *Galánffy* alelnök vezeti.

Katonai rekvium. Eésben ma az augusztinusok templomában általános katonai rekvium volt, a szokásos katonai pompával. Ott voltak: *Ferenc Ferdinánd*, *Ottó*, *Ferdinánd Károly*, *Lipót Szalvátor* és *Rajner* hercegek, *Krieghammer* hadügyminiszter, *Welsersheimb* osztrák honvédelmi miniszter, a tábornoki kar és sok tőrs- és lőiszt.

Egy ezredes balesete. *Berlinből* jelentik, hogy *Beidem-Linden* ezredes, az ismert akadálylovas a *Germania*-futásnál leesett a lováról s veszedelmesen megsérült.

Erzsébet főhercegnő eljegyzése. Holnap lesz a luxemburgi kastélyban *Erzsébet Amália* főhercegnő, néhai *Károly Lajos* főherceg és *Mária Terézia* főhercegnő legújabb leányának hivatalos eljegyzése *Liechtenstein* Ala, os herceggel. A vőlegény a *Liechtenstein* nemzetségi főágához tartozik, mely az európai szuverén fejedelmi házak sorában foglal helyet és a Habsburg-házzal egyenjogú. Az esküvő a néhai *Margaretha* württembergi hercegnő miatt viselt családi gyász miatt előreláthatólag csak 1903. március havában lesz.

Henriette királyné Budapestnek. A nemrégiben elhunyt belga királyné, *József* nádornak leánya, mint annak idején hirt adtuk volt róla, végrendeletében Budapestről sem feledkezett meg s reánk testálta szüleinek arcképeit. Tegnap érkezett meg a városházára *Adhémar Morren*, belga királyi jogász levele, melyben ez hivatalosan értesíti a várost *Henriette* királyné ajándékkáról. A francia nyelven írott levél magyar fordításban így hangzik:

Polgármester ur!
Gofinet báró ur és *Grunne* gróf ur, mint a belga királyné végrendelete végrehajtójának utasítására van szerencsém értesíteni, hogy ő felségének végrendelete a következő rendelkezést tartalmazza: „Szeretett szülővárosomnak, Budapestnek, ajándékozom és hagyományozom:

a) nagyrabesült atyámnak, *József* főherceg nádornak arcképet;

b) iorron szeretett anyámnak, *Dorottya* főhercegnőnek arcképet.”

Fogadja, polgármester ur, kiváló tisztelemnek kifejezését.

Brüsszel, 1902. október 29-én.

Adhémar Morren, s. k.

Ha mos polgármester megiette már a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a becses o ajestmények hazakerüljenek.

A párbaj ellen. A nemzetközi párbajellenes mozgalom ügyében Budapesten időző *Alfonz* bourbon herceg ma délelőtt fogadta a Magyar Békeegyesület választmányának egyik tagját, aki a párbajellenes mozgalom kapcsán kifejtődött eszmésere közben azon nézetének adott kifejezést miért ne karolhatná fel e mozgalom ügyét egy oly egyesület is amelynek a párbajdivat megszüntetésén tulmenő, ennél sokkal fontosabb kulturális céljai vannak. A herceg minden tekintetben helyeslelte s figyelemreméltó észrevételeit és tőkéletesen magáévá tette azt az indítványt, hogy a békeegyesületek tisztikarába és választmányába csak oly egyének legyenek választhatóak, akik úgy elvileg, mint tényleg ellenségei a párbajnak. És ennek a megvalósítása annál inkább látszik lehetségesnek, mivel a Budapesten lefolyt VII. nemzetközi békekongresszus szintén kikelt a párbaj ellen.

A Lendl-Joanovics-affér. A hosszabb idő húzódo Lendl-Joanovics-affér ma leggyereves elintézését nyert. Tegnap összeült a becsületbíróóság *Daniel* Gábor elnökelete alatt és úgy határozott, hogy nem forog fenn oka annak, hogy Lendl ne adjon elégtételt Joanovicsnak. Becsületbírák voltak: *Lendl* részéről *Kubik* Béla és *Sebest* Dénes, *Joanovics* részéről báró *Ambrózy* Béla és báró *Joanovics* György. A párbajt ma délután két órakor vívták meg a *Vizy*-féle vívóteremben. Segédük voltak Joanovics részéről: *Botika* Béla és *Hercegy* Ferenc. Lendl részéről: *Nessi* Pál és *Méhely* Lajos. Háromszoros összeapás után *Lendl* súlyos sebesülésével bejejezték a párbajt. Lendl őt sebet kapott fején, orrán, nyakán és mellén. Joanovics kisebb sérüléseket kapott fején és jobb karján. A felek a párbaj után nem békültek ki.

A nagyherceg regénye. Emilittük, hogy a cár mily haragra lobbant a miatt, hogy *Alexandrovics* Pál nagyherceg nőül vette *Pistolkors* bárónét. Örökre megfosztotta minden katonai rangjától s száműzte az udvarból. Most egy pétervári távirat azt jelenti, hogy a nagyherceget ezredtulajdonosi rangjától is megfosztotta s a kurai 79. gyalogezred, mely eddig a nagyherceg nevével viselte, ezutal egyszerűen csak a „kurai 79. gyalogezred” lesz.

Állami népkönyvtárak. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa ez évben állami segélylyel 35 új népkönyvtárt szervezett az országban. A tanács ma délelőtt a parlament épületének II. szanru osztálytermében ki is állított egy ilyen 2000 korona költségen összeállított minta-népkönyvtárt, amelyet *Zólyomban* fognak elhelyezni. *Berevicsy* Albert, a tanács elnöke ma délelőtt mutatta be a kiállított minta-népkönyvtárt *Wlassics* Gyula közoktatási miniszternek és a képviselőházi közoktatásügyi bizottság tagjainak, amely alkalomból a tanács tagjai is megjelentek. Étkön *Fraknói* Vilmos püspökkel. A kiállított *Wlassics* Gyula miniszter *Porcsolt* Kálmán titkár magyarázatása mellett behatóan meglekintette s nagy elismeréssel nyilatkozott a tanács működéséről és közönetet mondott az elnöknek, akinek vezetése óta a tanács gyorsabb tempóban, nagyobb eredményvel felel meg hivatásának.

A népkönyvtár bemutatása alkalmából *Berezovicsy* Albert elnök és *Porcsolt* Kálmán előadó titkár szerkesztésben megjelent az Országos Tanács első évi jelentése is, amely méltán mutat rá munkájának eredményeire. A tanács megalapítója és elnöke *Szell* Kálmán volt, akiről a hála kifejezésével emlékeztek meg a jelentés.

— **Kubinyi György halála.** Hosszu, kínos betegség után elköltözött ma az első sorából *Kubinyi* György, a képviselőháznak régi, tipikus alakja, hűséges, kedves és hasznos tagja a parlamenti többségnek. Erette tüzték először az új parlament ormára a fekete lobogót. Másfél évtizeden át képviselte a Házban az illavai választókerületet és ezalatt folytonosan a szabadelvű pártnak volt tagja, még pedig kombattáns, rendheltelen elvűségű tagja. Erős, kipróbált szabadelvűség mellett szimpatikus egyénisége is sok barátot és tisztelőt szerzett neki a Házban. Trencsénymegyében pedig egyik vezető alakja volt a közeletnek, előharcosa a magyarságnak, fáradhatatlan vezére a nemzetiségi mozgalom ellen való védekezésnek.

Kubinyi György már hosszabb idő óta szenvedett gyöngyháttalán betegségben, mely az utóbbi időben annyira rosszabbodott, hogy a nagybetéget felhózták a fővárosba, ahol a Herz-féle szanatóriumban kezelték. Beteggyázhöz bécsi orvosnőárokat is meghívták, akik a kezelőorvosokkal megállapodtak abban, hogy tekintettel a beteg nagyfokú gyengeségére, a műtétől le kell mondani. Így *Kubinyi* állapota már napok óta nem volt egyébbé lassu halálaközlés. Irizatos kínokat állott ki, melyeket az ágya köré gyűjt család önfeláldozó ápolással igyekezett enyhíteni. Ma délután végre a halál megváltotta szenvedésétől. Az utolsó napokban körülvette őt családja s halálos ágyánál ott volt veje, *Csillaghy* József főispán is.

Az elhunyt életrajzi adatai a következők:

Kubinyi György 1837-ben Deménfalván, Liptó-megyében született. Tanulmányait Késmárkon és Eperjesen befejezte, 18 éves korában a hadseregbe lépett s a 70. sz. Nagy-erzében szolgált, kezdetben mint hadapród, rövid idő múlva mint hadnagy. A hatvanas években kilépett a hadsereg kötelékéből s megcsovilve, mint földirtokos telepedett meg Trencsénymegyében, amelynek közéletében élénk szerepet játszott s nagy tekintélyre tett szert 1883 óta az illavai kerület szabadelvű párti képviselője s a közlekedési bizottság tagja volt.

Az elhunyt képviselőt ez éjjel a kerepesi-úti halottasházba vitték, ahonnan a család kívánására a trencsénymegyei *Bohmedra* szállítják s ott vasárnap délután 3 órakor temetik el. A képviselőház koszorúját *Csévossy* Béla háznagy teszi a ravatalra.

— **Az egyetemi tandíjak.** A fővárosi napilapok szová tették a tudományegyetemi tanárstülsétek szűkkelbű határozatát a tandíjelengedésért folyomó néhány hallgató kérvényére. Erre vonatkozólag a tudományegyetem rektori hivatala részéről a következő sorok közlésére kerettünk fel:

A tandíjelengedés hatóságilag megállapított kulcs szerint történik, melynek értelmében a hittudományi kar 300 koronát, a jog- és államtudományi kar s az orvos tudományi kar 65%-ot, a bölcsészettudományi kar pedig 35%-ot fordított tandíjelengedésre a kar hallgatói részéről beíjolt tandíjakból. E kulcs szerint az összes elengedhető tandíj a fővárosi évtéven 32.808 koronát tett ki, azaz szemben a tudománykarok 37.600 koronát, tehát a rendelkezésre álló általánynál 4992 koronával többet engedtek el hallgatóknak. E túllépés dacára, noha a tandíjelengedési ügyben hozott tanárstülséti (kari) határozat ellen íllebezésnek helye nincs: a mai napon 776 kérvény érkezett fel utólagos tandíjmentesítés iránt, melyek kedvező elintézésre (461 egész- és 325 fél-tandíjmentességért folyomód) 46.012 korona a fenti 4992 koronával együtt pedig 51.004 korona hiteltülsépet jelent. Hiteitülsépre az egyetemi hatóság önkormányzati hatáskörében nincs feljogosítva, mivel a tandíjak 1900. óta az államkincstár tulajdonát illette bevételei forrását képezik. Az 1903. évi költészetési előirányzatban e címen 700.000 korona van felvéve. Minthogy azonban az utólagos tandíjelengedésért folyomódok tömege a tudományegyetemen évről-évre növekszik, az egyetemi tanács már az 1900—01. tanévben tett előterjesztést a százalékos felemelése iránt (hittudományi kar 400 korona, jogi és orvosi kar 9—9%-os, bölcsészeti kar 45%). Ez előterjesztést a közoktatásügyi miniszter nem fogadhatta el, mert a tervbe tett kulcselmeles keresztülvittele az évi tandíjbevételek összegét jelentékenyen apasztotta, sőt az e címen költségvetésileg előirányzott bevételi tösszeg beíjoltását előreláthatólag kétséggessé tette volna.

Az egyetem rektora egyébiránt úgy, mint a múlt években, ezen tanféléven is oda fog hárni, hogy a visszatülsítot hallgatók — amennyiben arra érdemesek — a lehetőség szerint tandíjmentességben részesüljenek. Tájékoztató még megjegyezhetjük, hogy a külföldi egyetemeken a tandíj sokkal nagyobb, mint nálunk; így pl. az amsterdami egyetemen 200 hollandi írt, a németországi egyetemeken — a mi egyetemünkön köztülsít országomat véve alapul — 50—100 márka közötti váltakozik, a sváci egyetemeken 100 frank, a dorpai egyetemen 20 rubel stb.

— **A prágai sikkasztás.** *Prágából* táviratozzák; *A Szeni-Vencel* előlegpénztárnál előfordult sikkasztá-

sok ügyében ma letartóztatták *Sbirál* Ferenc 74 éves prágai polgárt és volt városi képviselőt, aki éveken át előnőre volt a pénztárnak.

— **Jókai a diákisszonyokról.** Vasárnap, november 9-én délelőtt lesz a terézvárosi kaszinóban az a hangverseny, amelyet a zöfda-utcai gimnáziumot végzett diákisszonyok rendeznek rossz sorban levő társnők számára. A hangversenyt *Jókai* Mórnak gyönyörű prólogusa vezeti be. A költőkirály megható módon írja le a szegény, szükségben levő ifjú hölgyek szomoró helyzetét és nagy szívének igaz melegségével szólítja föl a jómódban élő embereket, hogy segítsenek rájuk. A hangverseny iránt igen nagy az érdeklődés; felülízetések is szép számmal történtek.

— **Nem Herbert.** Ez a pár szó szörnyen idegenül hangzik nekünk. Különösen nekünk magyaraknak, mivelhogy nálunk természetes állapot az, hogy az apák méltósága a fiuk számára ha nem is méltóságot, de legalább is hivatalt jelent. Vannak vidékek e világban, amelyeken a szerencsés viszonyok között született fiuk nem okvetlenül az apjuk kegyelmes urasága révén akarnak boldogulni. Egy berlini telegramm jelenti, hogy a porosz hadügyminiszter fia, *Gossler* György, a napokban bankülséletet nyitott New-Yorkban. Előbb persze alaposan kitanulta a mesterséget. Négy esztendőig volt hivatalnok egy nagy bankban.

— **A svéd gyújtó feltalálója meghalt.** Ma már jóformán nem is igen van iorgalomban egyéb gyújtó, mint amit általában svéd gyújtónak ismerünk. Olyan tudniillik, amely csak a maga skatulyáján (és sima üveg- vagy papírlapon) gyul meg. Aki ezt a gyújtót feltalálta, a napokban halt meg Romániában, Brailában. A neve *Kesewetter* Károly. Nyolcvanhárom éves volt. Szegényen halt meg, de nem azért, mintba — amint ez történni szokott — mások elték volna meg a gesztenyét, amit kikapart a tüzből. Találománya értékesítéséből kivette a maga részét, mint a jönköpingi Böttger-féle gyár egyik tulajdonosa. Nagy vagyonát gyűjtötte. Amikor azonban már sok pénze volt, még többet akart. Brailában telepedett meg s merész vasuti spekulációkban elvesztette az egész vagyonát.

— **Tanárnői jubileum.** Az I. kerületi tanítónőképző-intézet volt s jelenlegi növendékei elhatározták, hogy *Pogáts* Aurélné szül. *Staudinger* Mária tanárnő működéséből huszonöt éves jubileumát megünneplik. A végrehajtó-bizottság, amely nemrég alakult meg, felkéri a volt iskolatársnőket, hogy amennyiben akadályozva lennének az e hó 9-ikén tartandó tanácskozáson való megjelenésben, a költségek fedezésére szánt összeget a megválasztott pénztároshoz, *Gross* Mária kisasszonyhoz (I. Attila-utca 9.) sziveskedjenek beküldeni.

— **Sarah Bernhardt német eredete.** Sarah Bernhardt egy meggondolatlan pillanatban valamikor régen kimondotta, hogy rá nem teszi a lábát addig Poroszország földjére, amíg Ezász-Lotharingia Franciaországé nem lesz újra. Ez a mondas föltétlenül meggondolatlan volt, mert ime mégis bemutatkozott Berlin közönségének. Az egész német sajtó aztán nagy szigorúsággal is támadta nap-nap után Bernhardt Sarah. Németes hangzásu neve révén híret kellették, hogy valójában nem is francia vér cserögdedik ereiben, hanem német sőt egy antisemita lap, a „Staatsbürger Zeitung“ egyenesen azt sütötte ki róla, hogy Odera melletti Frankfurtban született és egy Bernhardt Feihel nevű lókupecnek a leánya. Egy berlini nő ennek a hírnek alapján arra a hitre jutott, hogy rokona Sarahnak és táviratolt intézett a művésznőhöz. Sarah ugyancsak táviratban felelt Hamburgból:

Asszonyom! Ott egy Berlinben megjelenő revolvérre lap megsalta. Párisban születtem a rue Saint-Honoréban; édesanyám Bernhardt Julia, hollandus nő volt, apám francia. On is egy nagy ország gyermeke — Németországé. én is egy nagy ország gyermeke vagyok — Franciaországé. De azért semmiesetre sem vagyunk rokonok. Fogadja, asszonyom őszinte tiszteltem kifejezését. Ennek a táviratomnak másolatát különben megőrözöm, hogy legyen bizonyosság, ha netán rosszszul fordítanak le, vagy számszándékmal eltorzítanak.

Sarah Bernhardt.

— **Korn Artur Svábjában.** *Zürichből* táviratozza tudósítónk, hogy a Magyarországból kiutasított *Korn* Artur egy iparoszakegyet gyűlésen felolvasást készült tartani a Magyarországon lakó németek helyzetéről.

— **Katasztrófa a tengeren.** Hamburgi távirat jelenti, hogy észak felé nagy vihar dühöng a tengeren. Ma délelben Jutland közében a *Herta* nevű gőzös elmerült a vihar következtében. A hajó 18 főnyi legénység a tengerbe veszett.

— **Egy turista szerencsétlensége.** Még október elején történt, hogy Bozen környékén eltűnt egy *Theek* nevű berlini kereskedő, aki turista-kirándulásra indult. Több expedíció kutatót utána, de siker nélkül. Ma megtalálták a berlini turista holttestét a Schleerbankon.

— **Bolond kívánság.** Bölcseséggel igen nehéz manapság pénzhez jutni. Akinek van pénze, szörnyű ridegséggel fordul el minden olyan igyekezettől, amely a Wertheim-kasszájára pályázik. Azt mondták a pénzpiac filozófusai, hogyha vége lesz a délafrikai háborúnak, egyszerre nagyot lélegzik a tőke s kimegy az utéra friss levegőre. Azóta is hiába várjuk azonban, pedig nagyfokú sokan gyölegnek csak azért a piacon, hogy Pénz 6 felsége előtt kalapot emelhesse nek. Az ideák — halva születnek meg erre a világra. A pénzcsinálásnak sok okos módja nem érvényesülhet, mert a tőke idegenkedik a nyilvánosságtól. Fázik. Egyáltalában nem mozdul. Semmi biztatásra. Az okos embernek hiába van esze, nem jut pénzhez, hogy az agya értékét gyümölcsöztesse is. Bolond világot élünk — s szerencséje lesz talán a bolondnak. Annak a talán nem is egészen bolondnak, aki a mai postával ezt a kihirdetést küldte be nekünk:

Tisztelt nagyuri község! Egy szegény bolond megunta a szegénységet, szeretne gazdag lenni. Arra kéri önöket, hogy aki már nem tud a pénzével mit csinálni, mert annyja van, fogadja őt magához. Miatni is fog vele — vagy rajta — mert tragikus poláival a komikumban is ért. Cim: Szegény bolond Kis-Kun-Haia.

Ez a szegény bolond valószínűleg csalódní fog a reményeiben. Ma már más a komikum. Nem az, a minek ő elképzei. Az udvari bolond szerepére pedig nagyképű, komoly urak vállalkoznak, akik nem is sejtik, hogy mi a szerepkör, amit betöltönek. Az az igazán kacagató bolond, aki nem tud az állapotáról. Az öntudatos bolond pedig csak szárnalmas.

— **A tanítók fizetésének rendezése.** Az állami tisztviselőik fizetésének rendezése alkalmából természetesen gondolni kellett a tanítók helyzetének javítására is — és így rövid idő alatt most már másodszorban — fog iogalkozni a törvényhozás azzal, hogy rendezze a tanítók fizetését. A tervezett fizetés-rendezéssel azonban minosenek megelégedve a tanítók. Ez érthető, mert tagadhatatlan az, hogy nem az ő hivatalos fontosságához illendő áldozatkészséggel bának el velük a javaslat. — Már is több felszólalás érkezett a kultuszminisztériumhoz. A Beregvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület is fölirt a tanítók érdekében s mozgalomra, kérelmezésre és tiltakozásra készülnék sokfelé a tanítói körök is.

— **Halálhöz.** Veszprémből írják, hogy ott az éjjel meghalt *Bainprecht* Antal püspöki jószágkormányzó egyetlen leánya *Ima* huszonegy éves korában. A mélyen süttöt család iránt az egész városban nagy részvét nyilvánul.

Luberger István, a késmárki ág. hitv. evangélikus egyházközség nyugalomba vonult lelkésze, kiéremült főesperes, a Ferenc-József-rend lovagja és több protestáns társulat tagja 77 éves korában meghalt Késmárkon. Temetése tegnap volt nagy részvét mellett.

— **Haro a tengerszemért.** *Szepesi* tudósítónk táviratozza, hogy a tengerszem táján még most sem állt helyre a nyugalom. *Zamoszki* gróf a Biakán vert hidat éjjel-nappal fegyveres emberekkel őrizteti. A javorinai magyarok a véres összeütközés eikrülése végett csendben vannak és eddig nem bántották a hidat.

— **Hol van Tomkáné?** Ezt a talányt adta föl magának a bécsi hivatalos *Wiener Zeitung*. Mai számában ugyanis az olvasható, hogy a bécsi országos törvénysszék üzvegy dr. *Tomka* Samuné részére, aki Budapestben, Andrássy-ut 31. szám alatt volt lakásáról ismeretlen helyre költözött, ügygondnokot rendelt ki. Egy bécsi ruhakereskedő ugyanis 2070 korona értékű ruha vételáráért pórt indított a betörési ügyéről emlékeztetés dr. *Tomka* Samu üzvegye, mint térje örököse ellen. A végzést nem tudták Tomkánának kézbesíteni, ezért került a szerencsétlen asszony a bécsi hivatalos lapba, mint akik keresnek. Pedig hát Tomkáné itt lakik Budapestben s ki se mozdult innen térje öngyilkossága óta. Ekkor ugyanis előbbi lakásáról sógorához dr. *Hernády* Mórhoz költözött át Andrássy-ut 96. számú házba, földszint 2-ik szám alá s azóta általában ott lakik.

— **Merénylet egy jegyző ellen.** Az aradmegyei Ágris községnek véres szenzióciója van. A minap ott járt a jálaban *Lele* István, Moroda község jegyzője, aki régebben Agrison volt jegyző, de a lakosság panaszaí folytán el kellett hagynia állását. Délután a jegyző gyanútlanul járt a falu egyik fútoán, amikor hátulról rálötötte. A jegyző súlyosan megsérülve eszméletlenül került el a gyalogjárón. Az esetről azonnal jelentést tettek *Borsos* főszolgabírónál, akinek utasítására a csendőrség széleskörű nyomozást indított az ismeretlen tettes után. A gyilkossági kísérlet valószínűleg bosszu műve, mert *Lele* Istvánnak még jegyző korából előnsége az egész jálu népe.

— Az arad-osálat munkáskolónia. Aradi tudósítónk jelenti: A kinostárnak az arad-osálati erdő mellett *ecer* holdat meghaladó szőlővessző-termelő telepe van, melynek kiterjedt üzeme egy millió koronánál többet forgat meg évente. A telepnek nagy baja volt, hogy állandó és hozzáértő munkásai nem voltak. Darányi földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy munkáskolóniát létesít, így épült *hetvenkét* munkásház, a telepen mintegy 35–40 család lakik a hetvenkét munkásosáladon kívül, munkavezetők, gazdasági alkalmazottak, iparosok. A telep egész kis rendezés alá került, ahol a tankötelessék száma 260, az óvásra szorultak száma 150. A miniszter azért a meglevő iskolához és ovodához újnak építését határozta el. Ezenkívül épül a telepen újabb négy munkásház, nagyobb óltóház. A munkáskolónia valóságos mintá-telep. Egészséges lakóháza nagy ablakkal, utcai rendezettség, iskoláza tisztelő, népe egészséges és megelégedett, mert 'a telepen minden munkás-kéz talál dolgot és szép kereset-höz jut. Van a telepen tojás-szövetkezet, népkönyvtár. Tartanak gazdasági előadásokat, szóval azok a népjóléti tényezők mind érvényesültek, miből szociológusok oly sokat irtak. A telep közgazdasági jelentősége pedig abban van, hogy az ország szőlőrekonstrukciója legnagyobb részét innét meríti a nagy szőlővessző- és oltvány-szükségletét. Ma a telep évenként 85 millió amerikai szőlővesszőt és 4–5 millió szőlővesszőt termel.

— Le Yaune. Vagyis *A Sárga*. Ez a neve a legújabb kormányozható léghajónak, amelyet a szerencsétlenül járt Bradsky léghajós úszerezencsolt léghajója alapján szerkesztettek meg *Juliot* és *Surcouf* mérnökök a Lebandy testvérpár megbízásából, valamint Bradsky is Severo úszerezencsoltódtó gépjé nyomán dolgozott. *A Sárga* tervezői a löszület a robbanás veszedelmének elkerülésére, az összes összekötő alkatrészek szilárdosára és a csónak ingadozásainak elkerülésére vetették. A Moisson-parkban, Lebandyék birtokán, a Szajna partján, fától mentes térségben emelkedik a léghajó lészere. Hosszu ideig próbálták itt ki a mérnökök a léghajót, tették ki minden olyan veszedelmeknek, amely biztonságában kárt okozhatna s most, hogy a gépet nemcsak a utnak bocsátják, meg vannak róla győződve, hogy nemesek elkerülték azokat a hibákat, amelyek Severo és Bradsky vesztét okozták, hanem aránylag teljesen biztonságossá tették repülőgépjükön az utazást. Végigpróbálták például a csónak legkülönbözőbb függészési módjait, amíg nem arra a meggyőződésre jutottak, hogy a csónak, amelyet különben huszonnyolco olyan húzal tart, amely közül egyetlenegy is elégséges volna a csónak, motor és négy ember terhének viselésére, minden körülmények között szilárd összefüggésben marad a gömbbel. A motort, a Mercedes-motort, amely a canstati automobil-gyárból került ki, veres izzóra helyítették s azután hidrogéngázzal üntölték le; így győződtek meg róla, hogy a robbanás veszedelmétől nincs mit tartani. Hogy a gömb burkát lehetőleg ellenállóvá tegyék a kifelé törekvő gázzal szemben, a burkot új eljárással készítették; két rétegniyi mousseline között most igen vékony kauszok-réteg vonul el; az egész gömb kívül-belül sárga színű új firniszszel van bevonva, amelyet jel-találói „ballonéine” névre kereszteltek. Ennek a sárga színű firnisznek köszönhető Lebandyék léggömbje a nevét is. Stabilitását, hogy tudniillik a gömb még olyan ingadozása sőt tesz kárt a csónakban, egy egészen új konstrukció-űletnek köszönhető a léghajó; míg eddig ezt a stabilitást úgy adták meg, hogy vagy maga a léghajós, vagy pedig a csónakban végig-sikló holt súlyok helyük változtatásával egyenlítették ki a léghajó ingadozásait, a „Sárgá-n ezt a célt egy keretszerű alkatmány szolgálja, mely a csónak és a gömb között van. A gömb alsó része a keret sajátos szerkezete következtében tetszőlegesen inoghat, mozoghat szánégy négyzetméternyi fölületen. A stabilitás tehát automatikusan adódik. A gömb alakja a szokásos tojászerű; hossza 68 méter, köbértartalma 2234 köbméter, a gömbburk sulya 450 kilogramm. A csónak, motor és a legénység sulya 1600 kilogramm lesz. A motor két hatalmas oszavart mozgat. A mérnökök eredeti terve szerint a kormányzást is oszavartok végezték volna, erről azonban lemondtak most és külön kormányrudat alkalmaztak erre a célra. Szombaton vagy vasárnap két első utjára az új léghajó.

— Öngyilkos ügyvéd. Zeolnárol táviratozzák: *Schwertner* Gyula ügyvéd ma délután ismeretlen okból agyonlőtte magát. Vagyoni viszonyai teljesen rendezettek voltak.

— Sikkesztő pénzbeszedés. A rendőrség ma lefoglaltatta *Kohn* Miksa zalaegerszegi születésű 35 éves pénzbeszedőt, aki a *Wertner* gabonakereskedő-cég képviselőjében gabonát vásárolt s a pénzből, amely gondjaira volt bízva, 3.03 koronét sikkesztött. *Kohn* az elsikkesztött pénzt kártyán vesztette el.

— A szabadtól közigazgatás panamája. Egy szabadtól tudósítás jelenti, hogy tegnap érkezett le Szabadka város közönségéhez és a tanácsoshoz Széll Kálmán miniszterelnöknek két leirat, amelyekkel négy városi tisztviselőt felfüggesztetett állásából, huszonhét tisztviselő ellen pedig elrendelte a tegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot.

A miniszterelnök felfüggesztette állásától: *Pérecsics* Balázs vámpénztárnokot, *Malagurszki* György végrehajtót, *Jóó* Károly vámszedőt és *Réti* Izsó végrehajtót. Tegyelmi vizsgálatot a következők ellen rendelt el: *Manusich* Lázár polgármester, *Tüllmann* Zoltán főszámvivő, *Lynbibratich* Kelemen pénzügyi tanácsnok, *Gyorgyevich* Szeredói nyug. katonaiügyi tanácsos, *Hegedűs* János adóügyi tanácsnok, *Birkás* Lajos nyug. adóügyi tanácsnok, *Pajor* Kornél főadószt, *Pérecsics* Balázs vámpénztárnok, *Malagurszki* György végrehajtót, *Jóó* Károly vámszedőt, *Hegedűs* Ferenc adószt *Letovics* Dezső adószt, *Pinkovitch* István adószt, *Réti* Izsó végrehajtót, *ij. Birkás* Lajos adószt, *Badnic* Pál, *Szakmaister* Lukács végrehajtót, *Décsai* Ferenc adószt, *Odry* Kálmán adószt, *Nedelkovic* Miladin adószt, *Nagy Torma* Alajos végrehajtót, *Dulics* Mihály végrehajtót, *Kovacevics* Demeter adószt, *Szudarovics* József adószt, *Cedokovic* Ferenc végrehajtót, *Sakenderovics* Ödön adószt ellen. A miniszteri leirat szerint a városi adóhivatalnoki kar ellen a több vádak a következők: A városi össeizeirő közegok az adóössze-írasi munkálatokat felülelesen és hanyagul teljesítették, ennek folytán kárba ment 17.435 korona 48 fillér egyenes, 2330 korona általános jövedelmi pótdó. A földbérletek eltitkolására az adózatok az össze-írissal megbízott egyes városi adóhivatali közeg tanította ki. A város nagy összegű adótárgyakat titkolt el. Visszaélések vannak a könyvelésnél, különösen a tőkekamatadó kezelésénél, a tegyveradónál és a hadmentességi díjnál.

— Letartóztatott szerkesztő. Zárából jelenti, hogy *Fabris* Antalt, a Raguzában megjelenő *Dubrovnik* című szerb újság szerkesztőjét, aki tegnap tért vissza a szerb hírlapírók belgrádi kongresszusáról, *hazaárulás* gyanúja alapján letartóztatták.

— Megszokott bankár. Több mai lapban ilyen cím alatt valóságos regény jelent meg egy *Beck* Miksa nevű bankárról, aki százezrek elcsikkasztása után megszokott volt. A rendőri sajtóiroda erre vonatkozólag a következő órlatot adta ki:

A *Beck* Miksa bankár ügyében ma némely lapban megjelenő közleményekre vonatkozólag a rendőrség kijelenti, hogy ilyen ügyben előtagt parancsot nem adott ki, ilyen ügyben itt panaszt nem is tették.

— Katonaszabadítás Ausztriában. *Lemberg*ből jelenti: *Bobrkában* egy cirkáló csendőr egy zsidó vallású hadköteles egyént fogott el, akit a sorozó-bizottság mellé beosztott városi hivatalnok ellenzése dacára is fogva tartott. A csendőr jelentésének értelmében vizsgálat indult meg a dologban, amelynek nyomán ropant széleskörű katonaszabadítási szédelések kerültek nyilvánosságra. Kiderült, hogy eddig 667 hadköteles egyén került el a sorozást. Az eset következtében a területi kapitányt a helyhatósághoz jogiák beosztani. Két hivatalnokot felfüggesztettek, egynehányat pedig tegyelmi alá vontak. A strzelisk-nyerbergi zsidó anyakönyvvezető ellen, akinek szintén része van a dologban, előtagtási parancsot bocsátottak ki.

— A totalizátor oszóló. A totalizátornek egy pénztárnokát és egy ellenőrt elbocsátották, mert az igazgatóság nyomára jött annak, hogy ez a két alkalmazottja már régebbi idő óta manipulációkat folytattak a tikkettekkel a közönség kárára. Abból állt a manipuláció, hogy az ellenőr és a pénztárnok a tövesen kiadott tikkettek nem érvénytelenítették, hanem megvárták az egyes futamok végét s akkor a nyertes lóra vonatkozó tikkettek a saját hasznukra értékesítették. Az igazgatóság már régebben gyanakodott erre a két urra, de nem tudott bizonyítékokat szereznii ellenük, míg végre most, az utolsó versenyekkel megfigyelte őket s kiderült a manipuláció. Mivel a ovaragyilet nem károsodott a manipuláció által, csupán csak a közönség, nem tették följelentést a két ur ellen, hanem egyszerűen elbocsátották őket a totalizátor szolgálatából.

— Felismert öngyilkos. Megirtuk tegnap, hogy a Vörösmarty-utca 12. számú házban egy rendőri felügyelet alatt álló nőnél morfiumot ivott egy fiatal-ember és meghalt. Az ismeretlen öngyilkos személyazonosságát a rendőrség megállapította. Az illető *Zajda* Lajos esztergomi születésű 24 éves nőben mázolósegéd, aki a Rózeu-utca 38. számú házban lakott.

— A new-yorki katasztrófa. *New-yorkból* jelenti, hogy még mindig borzalmas részletek derülnek ki a tegnapi délutáni bomba-katasztrófáról. Tegnap óta husz utatisztító emberi testrészek eltakarításával foglalkozik. Egyik háznak a faláról egy egész sajárra való emberhust vaktartak le. A sebesültek közül naponta több hal meg a kórházban. A szerencsétlenségért senkit sem lehet felelősségre vonni.

— Lhermitte—Puybaraud-ügy. A párisi *Aurore* egyik munkatársa, *Lhermitte* újságíró, lapjának tegnapi számában közli azt a beadványt, amelyet *Puybaraud*, a párisi titkos rendőrség mostani feje ellen intézett a köztársaság ügyészhöz. *Puybaraud* 1893-ban bürtönigazgató volt *Seinemegyében*; *Lhermitte* édes-anya akkoriban több bürtönnek volt a szállítója s az a vád merült fel ellene, hogy a kinostárt 13.000 frankkal csalás útján megkárosította. *Lhermitte* két alkalmazottával együtt az esküdtszék elé került, ott azonban a vád annyira alaptalannak bizonyult, hogy maga *Bulot* ügyész, aki ma párisi főügyész, indítványozta a vádlott fölmentését. *Lhermitte* és vádlott-társai ekkor közigazgatási uton folyamodtak kárpótolásért. A vizsgálat évekig elhúzódott s végre is azzal a kijelentéssel intézték el a dolgot, hogy a legnagyobb-sabb bizonyosságokat, *Lhermitte* szállítási szelvényeit 1893-ban elégették, mivel akkoriban éppen tíusz dühöngött a bürtönépületben. *Lhermitte* fia most azt állítja vádló-iratában, hogy a kérdéses iratok az idő-tájt a bírósági szakértőnél voltak, nem a bürtön levéltárban és hogy azért elégették el őket, mivel hamisítványok voltak. A *Lhermitte*-ügy annak idején erősen foglalkoztatta a közvéleményt, sőt éppen ez az ügy adott ösztönt az általaunul üldözöttek kárpótolásának törvényes után való rendezésére.

— Gyujtogató betörők. Tegnap este *Melcher* Tivadar kávéház tulajdonosnak az Oroczy ut 26. szám alatt lévő lakásán tűz támadt. A szomszédok, miután a gazda nem volt otthon, betörték a lakásba és eloltították a tüzet. Különösnek tűnt föl, hogy a szekrényben lévő ruhanemű gyuladt meg. Hazahívták *Melchert*, aki konstataulta, hogy az elégett szekrény mellett lévő másik szekrény fel volt törve, amelyből hiányzott a pénziárakaja, 60 koronával. Egyéb jelekből is megállapították, hogy a lakásban betörők jártak, akik tolvajkussal nyitották fel az ajtót. Valószínűleg a fölötti dühükben, hogy az értékes tárgyakat nem találták meg, felgyujtották a ruhaszekrényt, amelyben 400 koronát érő ruhanemű égett el. A rendőrség nyomozza a gyujtogató betörőket.

(x) A hölgyek fekete toalettje manapság nem luxusdarab többé, hanem garderoobe-juknak nélkülözhetetlen kelléke. Az ily ruha tehát ne csak izléses legyen a kompozíciójában, elegáns a hatásában, hanem kell, hogy a kelmeje meg-eleljen a előszerűség, a jószág és a gazdaságos viselkedelményeinek. Ezen igényeket csak azok a kelmek é-gíthetik ki, amelyeknél az anyag jósága a festés és a kikészítés helyes technikájával párosul. A *Szendy* Gyula-otég (Budapest, IV. Krisztó-ter és Szervita-ter sarok) bevásárlásait a fenti szempontok lelkismeretes méltatásával eszközölve, fekete kelmei régtől fogva jól kiérdemelt hírnévnek örvendenek. Fekete posztó a szín mély tüzén kívül bársnyos fogásuk és vizálló lenyúk által tűnnek ki; tekete kelme-újdonjásai: a *Zibeline* a pois arányos, a *peau d'agneau*, a *peau de Suède* és a különféle *boutonné*-k a minőségben rejő *distingvátságnál* fogva méltó feltűnést keltenek. A t. hölgyek tájékozása céljából mind e cikkek a legnagyobb készséggel mutatattak be, a nélküli, hogy ezáltal — bármi formában is — bevásárlásra lennének készíttve.

(x) Osztályországték. A legtöbb főnyereményt osztályországtékben eddig bebizonyíthatólag a *Nemzeti Pénzügyi Részvényárságságnál* (Budapest, Haas-palota) nyerték. A nevezett intézetet hoi a nyereségeket bármily összegben lejáratt előtt is jutalekményesen kifizekik, mint a legmegbízhatóbb beszerzési forrást ajánlhatjuk az osztályországték vásárlói közönségnek.

FŐVÁROS

(*) A tanítók iskolázási tagsága. Az igazoló-választmány *Mérő* János elnöklésével ma döntött abban a kérdésben, hogy a tanító lehet-e iskolázási tag abban az iskolázási kerületben, amelyben tanít s hogy a tanító rokona lehet-e iskolázási tag. A választmány hosszu vita után kimondotta, hogy a rokoni inkompatibilitást nem állapítja meg, mert az erre vonatkozó miniszteri rendeletet a választók a választás idején nem ismerék s választói jogukat csorbítanának meg, ha a tanítók megválasztott rokonainak a választását megsemmisítenék. A tanítókra azonban kimondták az inkompatibilitást. Ennek alapján a választmány a következőket törölte: Az I. kerületben *Falasi* János igazgatót, helyére jött *Benyger* Nándort, *Garay* Antal igazgatót, helyére jött *Radnay* Árpádot, *Leimetter* János hitoktatót, helyére jött dr. *Schulmester* Márton és *Hunkár* Géza hitoktatót, helyére jött *Fajt* István. A III. kerületben *Sagmüller* József hitoktatót, helyére jött *Eder* Antal. A VI. kerületben *Révhegyi* Iván igazgatót, helyére jött *Schuster* Gyula, *Pintér* Pált a VIII. és IX. kerületben is megválasztották. *Pintér* a IX. kerületben mondott le. Helyére *Alpár* Ede pótagot hívták be.

(*) Bókay-utca. A Gólya-utca háztulajdonosai elhatározták, hogy az utca nevént néhai *Bókay* János világhírű gyermekgyógyászról, az utcaiban levő *Sio-*

Zánia-gyermekórház megalapítójáról nevezze el a tanács. A kérvényt ma nyújtotta át nagyobb küldöttség báró Podmaniczky Frigyesnek, a közmunkatársas elnökének.

(*) A szabad verseny a vásárosarnokban. A vásárosarnokok igazgatására szabályrendeletet hoztak. Jól meghányták-vetették a do'got a szabályrendelet megalkotói, de mégsem sikerült egy munka, hogy a csarnokokban visszaülések ne történhessenek és a tisztességtelen versenynek tere ne lehessen. Idők során úgy leiszaporodtak a bajok, hogy maga a kereskedelemitől miniszter hívta fel a tanácsot, hogy segítsen a bajon. A legfőbb baj a sok panasz szerint az, hogy a budapesti és vidéki magyarországi árusítókat nagyon nyomják az idegenek Szerbiából, Galiciából, Oláhországból, akik rászabadultak a piacra, s akik rosszabb minőségű árukat dobnak a piacra kisebb betektetéssel és teherviseléssel, mint a magyarok. És hogy nagyon jól érzik magukat a vásárosarnokban, annak az a bizonyossága, hogy mind tömegesebben jönnek a csarnokba érkező idegen köteles az eladás megkezdése előtt iparigazolványt váltani, az áru értékének megfelelő adót lefizetni s egyházy helyéért letenni, aztán árusíthat. Nálunk egy napra kell egy kis helyérből letenni, aztán jogot váltott arra, hogy befolyást gyakoroljon az árakra. Ha feltétlenül jobb árut adna, még megjárna, de az a helyzet, hogy kisebb érte rösszabb árut ad el az idegen. Az ilyen verseny ellen a magyar árusokat védelmezni kell s a minisztert a sok panasz arra bírta rá, hogy orvoslásra szólította fel a tanácsot. A felhívás eredménye három javaslat lett. Az egyiket a kereskedelmi és iparkamara készítette. A kamara véleménye a csarnok-igazgatókhoz került, amely az ügyosztály elé szintén javaslatot terjesztett s a kamara és az igazgatóság véleményes javaslata alapján a tanács VIII. ügyosztálya a következő álláspontot foglalta el:

Az 1875. 37. törvény cikk 1. szakasza értelmében mindenki kereskedőnek tekintendő, aki nem saját termelésének vagy iparcikknek üzletszerű eladásával vagy közvetítésével foglalkozik, akár kiscsinyben, akár nagyban s így az is aki halakat ad el, ha nem is halászmester. Ha kiscsinyben keresedik, úgy az 1887. 17. törvény cikk 1. szakasza értelmében köteles iparigazolványt váltani, ha pedig kereskedő-üzlete a kisipar körébe tartozik, az 1875. 37. t.-cikk 16. §-a alapján köteles a céget törvényesszkieg bejegyeztetni.

Ha többen együtt cégjegyzés nélkül bérelnek, kötelesek valamennyi cégtag nevét a cégtáblára kiírni. Javasolja az ügyosztály: hogy a csarnokbéli kikereskedő (aki nem termelő) iparigazolvány váltására, a nagykereskedő cégének bejegyzésére kötelezzék; — ha többen együtt cégjegyzés nélkül bérelnek, valamennyi cégtag neve kiírandó, — mindenki azt a nevet köteles a cégtáblára kiírni, amelyre iparigazolványa van, vagy amely be van jegyezve; — a bizonyos köteles az iparigazolványt vagy cégjegyzést a felügyelőségnek lemutatni s cégábráján neve mellett a foglalkozását is kiírni; cégváltozás esetén a szabályrendelet 45. szakaszának rendelkezései (az iparigazolványt a kiegészítéssel) irányadók.

Végül kimondja az ügyosztály, hogy a szabályrendelet büntető határozatai ezekre az új rendelkezésekre is érvényesek.

(*) A közterületek osztorozása. A pénzügyi bizottság ma delután tárgyalta azt a szabályrendelet-tervezetet, amelyet a pénzügyi ügyosztály terjesztett elő a közterületek osztorozásáról. A terv a szabálytervezetét az, hogy a közsótorna építése a mellette lévő ingatlan terhére esik úgy azonban, hogy a csatornát maga a főváros építeti, de — természetesen — a illetékes tisztántartás és esetleg az újrajépítés is az illető ingatlan terhére. A bizottság általánosságban, majd részleteiben is elgogadta a szabálytervezetet.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Ábrányiné-Wein Margit.** Mikor *Ábrányiné-Wein Margit* bucsut mondott az *Operaház* színpadának, azzal vizsgálatotunk, hogy a családnyok visszatérnek. Azok az állapotok, amelyek akkor a dalművészházban uralkodtak, megálását jelentették minden igazi művészetnek. A bürokrácia korlátoltsága nevet séges lennéjjázzással nézett le azokra, akik tehetségük öntudatában egyenesen tartották a fejüket és csak művészek tudtak lenni, lakájok pedig nem. Sokan jutottak abban a szegénytelen időben a proskribáltak listájára, többen el is viselték a nyomozott helyzetet, de azok közül, akik kevély tiltakozással léptek föl e rendszer ellen, első volt *Ábrányiné-Wein Margit* asszony, a *M. Kir. Operaház* ünnepelt szobret-prima-donnája, közönségünk dédelgetett kedvence. A helyzet bántotta az ő józólását, tehát félreállott. Onként. Művésze delelőjén. Páralan népszerűség közepette. Azóta három esztendő múlt el és valahányszor az illusztris művésznő a hangverseny-dobogón az ő rajongó közönsége előtt megjelenik, örömmel látjuk beteljesedését annak a hitünknek, hogy a családnyok visszatérnek. Egyben pedig egyszerű szavakkal konstatáljuk, hogy az *Operaházban* pótolhatatlan ma-

radt. Mit jelent az, hogy művésznő pótolhatatlan?! Mikor bucsut mond a színháznak, visszaküldi szerepeit. Harmad-negyen fűzetek. Ezeknek a fűzeteknek csakhamar új gazdája akad. A kosztümnöknek is. És új tagok veszik fel a régi ruhákat, megosztokodván egy nagy művésznő örökségén. Egyik-másik sikert is arat egyik-másik szerepben. A színház nem is fordul ki sarkából, meg minden a régi módon, megvan a műsor, — mit jelent tehát az, hogy a művésznő pótolhatatlan?! Kérem, nem műsor-kérdés az ilyesmi, de elvesztését jelenti olyan művészi egyéniségnek, akit senki se, semmi se pótolhat. Nem valami hiányzik ezentel, hanem valaki. *Ábrányiné-Wein Margit*, aki átlépve az *Operaház* küszöbét, megfosztotta műintézetünk költői bájjal és mélységes bensőséggel teli egyéniségétől, ma este a *Royal-terem* hangversenydobogóján visszatért a közönség elé, amely őt el nem felethette. Műsora, amelyet erre a kedves alkalomra magának összeállított, ugyszólván az ő művészi egyéniségének illusztrálása. Egyetlenegy száma se tördök a vulgáris közönség izlésével, amelyet érzékileg durva cszközökkel, hang-akrobatassággal, hideg virtuozitással, torok-akrobatikával vagy lelketlen erőszaklól lehet megejteni. Finom csipkemunka, — vagy ha úgy akarom — cizellált ötvös-remek *Ábrányiné* dalnékelése, amelynek időértéke nem a nyers anyag, hanem az intím művészet. *Liszt-Heine: Du bist, wie eine Blume* dalának előadásában a sóhaj gráciája érvényesült; erdei levegőt és leányos pajkossággal volt teli *Goldmárk: Waldtrüffel* című dala. *Brahms* neve mellett békésen szerepel a boldogtalan *Wolf Hugó* neve. A *Deutsche Kunstschau* mostanság közölte *Wolf* levelezésének egy részét, aki egy barátjához írt sorokban kegyetlen guynyal citálja *Brahmsra Nietzsche* ítéletét: „Brahms munkássága a tehetetlenség melankóliája.” — És imbol a közönség egyképpen gyönyörködik *Brahms* és *Wolf* dalaiban. Előkelő és tekintélyes helyet foglaltak el *Ábrányiné* műsorában a magyar dalköltők: *Mihalovich Édes szivem* című kurocnotája mélységes hangulatával hat, — költői és elmés kompozíció *Hubby Jenő* két francia dala, — *Kern Aurél Erdőn járunk* című teljesen modern dalában az elavult kloraturát szellemesen a vadgalamb bugásának jellemzésére használja fel, *Tarnay Alajos: Ugy-e Jani?* immáron népszerű románca szinte színpadi elevenséggel hat a művésznő előadásában, *Nemeshegyi Béla: Az erdővár* című dala eredeti és nobilis tehetségre vall. És még egy magyar szerző szerepelt a művésznő programján: ifjabb *Ábrányiné* Emil, az írói és művészi tehetségekben oly duszgazdag *Ábrányi-dinasztianak* legifjabb ivadéka, a művésznő fia, akinek három dalában invenció, izlés és tudás egyesül. Külön elismerést érdemel a diskrét művészet, amelylyel édesanyja énekét zongorán kíséerte. Kár, hogy tollából hiányzik a rokokósül finomsága, amelylyel leirhatnám, minő valószínűtlen hatót a viruló szép asszony mellett az ő déceg legényfia. A közönség a művésznőt az egész estén át lelkesen ünnepeite, aki az elismerést néhány ráadásal volt kénytelen meghálálni. *Kemény Rezső* tanár, a *Zene-Akadémia* jeles tanára, aki mint pedagógus és virtuóz egyaránt értékes jelensége zenekulturának, szintén közreműködött a hangversenyen. Likéto ritmussal játsolta *Herzfeld Viktor* pompás *Magyar táncait*, briliáns technikával és gyönyörű tónussal *Saint-Saëns: Introduction e Ronéo capriccioso*ját, majd ráadásul érzelmes kantilénával egy előttem ismeretlen kompozíciót, amely modern francia eredetűre vall. A művész sokkarta nagyobb elismerést érdemel, mint a mennyi helyem az ő méltására maradt.

(G-ly.)

** **As Operaházban** holnap, szombaton a *Bajazzók* kerül színe részben új szereposztással. *Nedák* — *Szyer Ionka*, *Caniát* pedig *Prevost* először éneklék. A dalnút után a *Puros célt* című ballet kerül előadásra *Erada* magántáncos harmadik vendégelőlépével.

** **A Vigszínház bemutatója.** Holnap, szombaton ismerkedik meg a Vigszínház közönsége *Veber Pierre* új bohózatával, *Loute-tal*. A mai főpróbá hatásából ítélve, a bemutatól kedvező eredménnyel fog járn mind a színházra nézve, amely ismét hozzájutott egy telivér, vidám párisi darabhoz, mind a közönségre nézve, amely ismét kedvére mulathat majd az újdonságnál.

** **A Magyar Színház igazgatósága** tudat a premier-ből, hogy a *Nemancipáció* jövő pénteki előadásának jegyeit hétfől délig tartja fenn a számkönyv. A jegyek a titkári hivatalban vehetők át.

** **Növendékesek vizsgálatai előadása.** Az *Országos M. Kir. Színművészeti Akadémia* növendékei e hónap 9-ikén tartják meg a *Várszínházban*. *Császár Imre* tanár vezetésével második vizsgálati előadásukat. Ez a alkalommal színe kerül: *A szikra*, *Pailleron* és *Képzelt beteg*, *Molière* vigjátéka.

** **A városi teátr nyári színházban** vasárnap két előadás lesz. Délután fél 4-kor a *Etyár kendője*, este 7 órakor pedig *A molnár és gyermeke* kerül előadásra. Mind a kettőt jelede leszálított árak mellett adják.

** **Eredeti premierek Aradon.** Az aradi színház legközelebb két eredeti újdonságot mutat be. Az egyik *Hódy Lajosnak és Bartos Andornak Kilenedik* című vígjátéka, a másik *Dóczy Józsefnek Liliom Klári* című népszínműve. Az előbbi bemutatója hétfőn, az utóbbi szombaton lesz.

Niobe.

Budapest, november 7.

Messze Kisázsiaiban, ott is egy hegyormon közszoborból ontja könnyeit a fájdalommal megmeredt Niobe. Persze a mitosz, amely szörnyen tud mindent, esküszik rá, hogy nagy szél sodorta oda feneketlen tengereken át. Továbbá a kíváncsi emberek tudnak egy Niobe-csoportról, amelyet Skopasz vagy Praxitelesz mintázott, vagy más görög nevezetesség, hisz az, ugy-e, egyremegy. Továbbá tudott dolog Niobéről, hogy a híres lantos Amfion felesége vala, tizenegy gyermekének anyja. Ha ma él, nagy francia ordónak és feltétlen adómentességnek boldog birlálója, ködös olimpi egzisztenciájában csak egy szegény, de becsavagyó istenasszony, aki haragra gyújtott magánál erősebbeket és vérei életével, szép teste puhaságával fizetett érte. Gyermekeit istenek nyilait terítette le, ő maga kővé vált és ez alakban sirjon tovább, ha e profán világban is még sirni nagyon kedve.

Fiatal emberekben, amilyen *Pásztor Árpád* is, a Niobe szövegének írja, megvan az a tehetség, hogy a köböl eleven életet tudnak kiváltani. A csodaterő ijjuság a régi hellén istenek és istenasszonyok hatalmánál nagyobb erőt. Az ő 6-görög világ fantáziája csak teremtani tudta e felsőbb lényeket: a mi emberünk íme feltámaszta egyiküket, beilleszti egy modern, sőt ultramodern rámba, zenei létesre csábit egy pompás színpadi rendezőt, rábizza magát egy szárnyas, a színen mindenható tehetségre és harmadik órán át az elragadtatásnak az elégedettségek, a kacagásnak a formák és esztétikai hatások segítségével való öröme hangos és tuláradó szenzációit ajándékozta a közönségnek, amely az új darab osodájára már napokkal előbb és már napokra előre igyekezett jegyét és jogát biztosítani.

Pásztor Árpád és *Stoll Károly* énekes játéka, amely az este színetlen és lankadatlan jókedv, zajos, szép és egytetemes hatások, tengersok taps és ünneplés középette vonult a színe, gyönyörű költői munka, ezen felül biztos és nyugodt kézzel szót darab, jelenetezésében felettébb tudatos és dologismerő, vidám, pajkos és kaogatót helyzetekben kifogyhatatlan, mindenképpen eszményi szöveg. A muzsika, amely hozzája simul, igen meleg, melodikus, ütletes, helyenként déváj, másutt szines hangulatokba mélyesztő, végig érés abban, hogy kíváncsiságot ébreszt és elégit is ki, általában nagy rutinra és színházi ösztönrre valló, magáért is értékes munka. Az est, amely minde vagyonból kialakult, ritka és nagyszerű színpadi sikert jelent. Érdeme és eredménye az is, hogy a színház szerzőinek s műsorának legnagyobb erősséget olyan területen szolgáltatta meg, amely új ösvényt vágott e ragyogó talentum játéksílusának és ösztönzését ad a legnagyobbra hivatott írónak is, hogy erjéjtek e ritka képességgel társítván, segítsék végérvényesen magyarrá tenni a Népszínház játékrendét, amely néhány esztendő óta ennek a kultuszának hátrá érdemese törekvését mutatja.

Persze, dicserni való az olyan szerző, aki témáért a szent berkebe indul, ahol erős görög istenek és még szebb istenasszonyok jártak, éltek, mulattak, nagy felsőbbségben, de nem olyan boldogtalan mód, mint a modern kulturistának, akiknek szeretőik tiltja elfogul szadainak féltő irigysége. A görög istenek emberiomák valának, kacérok, kikapások, szerelmesek és gyakran hütelenek. Volt földi asszony, aki bírta őket és földi férfit is, aki egy-egy órájuk emlékeit virágnak kionja gombjára tűzhette. Az egy édes fantázia volt, amely közelhozta az isteneket az emberi gyarlóságokhoz. Akkortájt, az ember bocsátott meg az isteneknek egyetmást. És ez könnyebb volt. Százszor jaj, hogy most az isteneknek nekünk kell megbocsátaniok. És ez sok munka. Nehéz. Majdnem lehetetlen.

Hát jó, hagyjuk az isteneket. Amikor a darab indul, *Dunn Péter* családja éppen pihenni tér, de szép nyári estén, maga a gazda, kinek neve *Péter*, még levegőzik az udvarán és egy padon cigarettázás közben (vajjon, mi lehetett benne?) elalszik. A darab: az álma. A Niobe-csoport, amelyet (biztosítótársasági igazgató *Dunn* új tudniillik) az őrizetere biztak, megelévednek, festői ébredéssel leszálit pavillonjából dalba, táncba fog és háromezer éves álamból ébredvén fel *Niobe*, első doiga, hogy *Dunn* urnak, az ő hajlama szerint is kétségkívül, a nyakába borul. A háznál éppen nevelnőt bíznak. És a vén, hársáros, fakó *Dunn*, hogy holmi bizalmaskodáson kapja lércjét a gyönyörű görög jövevénynevel, és nem enged időt neki, hogy igazat mondjon, maga okozta, hogy *Niobe*

neki az új nevelőnek mutatódik be. A neve e nök: Milton Helén. Kévéhez pedig emléke fűződik Harry urnak, aki szerelmese Hetty kisasszonynak és tehát a szegény Niobe, aki isteni tartással jár, kel tovább tal szobortársától kísérten, rengeteg és sőt zavaroknak az okozója, óriás pillanatokat teremt a Dunn-család életében, amíg végre Dunn ur váni készült az agy hitensőtől és esküdni Niobéval. Ez sok. Eszrevesszik, hogy künn megcsipethető a hűs reggeli harmat: telébrésztél. Lásas álmanál is jobban bántja, hogy azt kell hinnie zavaros ijdtségében, a szobor-csoportnak talán valami baja esett. De nem: mesés szépségében ott áll Niobe első mutatkozásának gyönyörű helyzetében.

Vagy ki tudja, e nagy, sokielé ágazó, magas értelmű, lelket, a plasztikai ábrázolás szakadatlan váltakozó formát követelő játéka végén nem volt-e más Kury Klára kisasszony, akit ez a szerep talán pályája legnehezebb feladata elé állított. Bizonyára más volt, hiszen az első kép és az utolsó közé esett neki és a rábízott darabnak szinte tüneményes sikere, amely nemcsak szakaszvégi erős tapsokban és bevált szin-padi számok dörgő hatása képében jelentkezett, de a közönség minden rétegének szünetlen reakciójában a kisasszony stílusa, fellegása, tartása, beszédje és a mód iránt, ahogy az egész alakot óriás studiumra valló munka, legkivált pedig a művészi intuiciójának kinézet-gazdagságának eredménye gyanánt beállította. Csoportjától különösen még tökéletes istenasszony. Kemény törénysárol leszállván nyugalmas, naivan széles tempók és tónusok közepette, egy gyermek kíváncsiságával és öntudatlanságával, de egy kényeztetett olimpalak makacs felsőbbeségével siklik bele lassan a kénytelen-ségekbe, amikbe a helyzetek viszik. Beletörődése, alkalmazkodása, beszégetése és házalkokkal, vizsgálja a féltékeny öregasszony előtt és tudatlanságának gyönyörű íléztségéi, majd a görögre fordult jobb állapotban hó roeitása az óshellen tudásnak, minde-meklet meglepő szövegejtése, végig a szerepen a jam-bus ennivaló kiusufolása, a roppant méltósággal megépített és ekkora változatosságban talán sóha színre nem hozott szoborállítások erős szatírja és mind az ellentét, ami belőlük a szituációk tükrében kiárad, — Kury kisasszonynak ezt az alakítását nem az egyszerű operetisiker leltározására tessük érdemessé. Ez az ő pályáján, amely az előretörésben különben se ismer megállást, nem jelentene sokat. Amit a színen produkált, kiválóan értékes és maradandó művészi eredmény, példázója annak, hogy a szellős területen is, ahol az operét jár, eltökéltséggel, szakadatlan tudat-szám, a színpad megbecsülésével és nemes kultuszaink mivélésével milyen mértékre lehet emelkedni.

Hogy a kisasszony a maga mezéjén határaink közt egyedülálló, abban semmi új nincs. De messze túl is e határon, az operettszinpadon ma nincs senki, aki e komplikált, szívet, kedélyt, erőt, ifjúságot, mélységet, humort és drámai tartalmat, naiv nézelődést és bevégzett színpadi tudatosságát egyaránt követelő feladatot egyenletes sikerrel állította volna. Persze, vannak a szerepek el nem téveszthető hatásokra épített jelenései is. Ezek közt is egy átlóközödő sócna és egy beljésszött kecskeszabónóta, amelyet a kis-asszony Kovács Mihályval játszott, dalolt és ismételt háromszor, rengeteg, valóságos orkánserű tapsvihar közepette. Ettől a nótától pár nap múlva majd nem lehet járni az utcán. De a színházba annál inkább. Az egész est nagy és méltó ünneplés volt egy kivételesen tehetséges gyönyörű alakításának egy gyönyörű darabban. A darab szenzációs sikere is a kisasszony alakítása körül formálódott ki. Egy-egy mozdulat, egy-egy irappans mondat nyomán a nyílt színen felviharzó taps vagy tiszszér állította meg az előadást.

A közönség frenetikus tetszéssel honorálta e minden ízében nagyjértékű produkciót és a kisasszony valamennyi énekszámát ismételtette. Olykat háromszor-négyszer is. És a megszámlálhatatlan sok tapsnak, amelylyel a kisasszonyt a lámpák elé idézték, kedves tanúi voltak a virágok, amelyekkel elhalmozták, diadalmas tehetséges természetes adója gyanánt.

Ma játszott először a Népszínház színpadán Ledószky Gizella kisasszony, ez intézet szerződtött művésznője és legkivált énektudás, meleg, szép hang-dolganak határozott nyeresége gyanánt. A Magyar Színházban már jelentékeny sikerekkel váltotta meg mai bemutatkozására kedvező fogadtatásának jogát és a közönség szíves tapsokkal, virágokkal köszöntötte is, jutalmazta is mai játéka során. Egyszeribe pompásan illeszkedett új környezetébe és szép éneke legott meg is hozta neki az elismerést. Odaát perze, más talajon járt és nem volt része abban a szerető vezetésben, amely a tehetségekből a javarejüket igyekszik a felszínre hozni. Új helyén egy avatott rendező gondja bizonyára ki fogja jelölni e lelet-több tanulóknak és jól alapozott, ambiciózus és kedves művésznő nyugalmas fejlődésének útját. Egy Szirmaival énekelv vasuti duetté, amely a házasságét klmómsait jelzi és amely briliánsan instrumentált és

gyors népszerűség felé siető szám, nagy tapsot és ismételt kedvet szerzett neki. Mai játékaának jelen-tékeny sikere is ezen a ponton csúcsozott ki. Beesványa a Népszínház színpadán alkalmas területre került és nincs benne kétség, hogy a színház tükre-véseivel való egybehangzó igyekezetben simulékony és szeretetteljes munkával állandó, értékes és meg-beesült ereje lesz ez intézet játékréndjének. Kovács Mi-hályról már esett szó. Mindvégig kedves, ügyes, jó-kezdű volt. Egy kuplé előadásával zajos hatást kel-tett és a szabónótában való asszisztálásával óriás kacagást. Szerencsés estéje volt és rengeteg hahotákat kellett. Jó szerep, jó kedv: kész öröm. Jól termelt mai feladatának Sipoosé is. A tablók rendezése pom-pás. Kosztüm, díszlet szép. A rendező és a karmester, a zeneszerzőnek egy személyben vérszerinti két rokona, lelkes, tüzes. Mindhárom egyszerűen jelentek meg ami-kor Stoll Károly alakja feltűnt. Mellette járt boldogan Pásztor Árpád, a legjobb és legkötőbb magyar ope-retszöveg írója. Sokszor járt mellette. Mert sokszor kívánták. A kezében babér. És nagyon megérdemelte.

MŰVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon újjaalakítása.** A Nemzeti Szalon minap elpusztult helyiségeinek újjaalaki-tása serényen folyik. Az új berendezés szebb és cél-szerűbb lesz, mint volt az eddigi. A munkálatokkal a jövő héten elkészülnek és nyomban hozzátáznak a Paál-kiállítás rendezéséhez, melynek ünnepies meg-nyitása november 17-én lesz. A tüzveszedelem alkalmával elpusztult képekért azok tulajdonosának, Szedl-mayer párisi műárusnak legközelebb elküldi a Szalon igazgatósága a kárterítési összeget.

□ **A Magyar Éptömművészek Szövetsége** ma tartotta meg első egyetemes ülését Hauszmann Alajos építésztanárnak, a szövetség elnökének elnöklésével. Az egyetemes ülés mindenekelőtt megállapította annak a feliratnak a szövegét, melyet a szövetség és a kormány tagjaihoz és a főváros tanácsához terjeszt. Ebben a feliratban a szövetség felajánlja a kö-mű-ködedést minden olyan kérdésben, amely hazai építé-szetünk fejlődésére befolyással lehet.

Meléken tárgyalta az ülés és nagy lelkesedéssel fogadta a belügyminiszter ismert határozatát, amely-lyel megsemmisítette a pécsi városi közgyűlés hatá-rozatát, mert Pécs városának az építendő városház tervét közvetlen megbízás útján akarta beszerezni. Ebben kifejezték a szónokok azt a reményüket, hogy a kereskedelmi miniszter is, okulva az eskütéri híd építésénél bekövetkezett sajnálatos hibákban, az át-építésnél szükségessé vált új hidpíllérek tervét is nyílt pályázat útján fogja beszerezni. Majd Bálint Zoltán ügyvezető titkár tette meg javaslatát az iránt, hogy 1904. év telén Budapesten nemzetközi épí-tészeti kiállítást rendezzen a szövetség oly mű-vekből, melyek az utolsó tíz év alatt létesültek. A kiállítás eszméjét lelkesen fogadta a gyűlés és Kárm Gyula indítványára oda egészítette ki, hogy ez a kiállítás az építőiparművészeti Múzeum megnyi-tása alkalmából egy általános képzőművészeti kiállít-ás keretében rendeztesse. A szövetség ez eszmét a Képzőművészeti Társulatnál átírban közli, felkérvén, hogy azt magavé tégye.

Végül kimonduolták, hogy átnak a szállótulaj-donosok és vendégülköi ipartestületéhez az iránt, hogy e testület a János-hegyen közadakozásból léte-sítendő „Erzsébet-torony” terveire is hirdessen pá-lyázatot.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Kisfaludy-Társaság jutalomtételéi.** A Kisfaludy-Társaság jutalomtételéire kiírt pályázatok közül október 31-én három jart le. Ezek: 1. A *Lukács-Krisztina-jutalom*. Kivántatik kisebb költői beszély, mint Vörösmarty *Szép Ilonkája*. Arany Pázmán *lovagja*, díja 1000 korona. 2. *Somogyi Deszö-jutalom*: Kivántatik egy szatíra, díja 200 frank aranyban. 3. *Ily. Vajári gróf Vigyázó Sándor-jutalom*: Kivántatik magyar törté-neelmi tárgy u. prózában írandó kisebb elbeszélés, mely-nek jutalma 240 korona. A kiírt pályázatokra igen sok dolgozat érkezett be. amelyek elbírálására a Kis-faludy-Társaság most jelölte ki a bírálókat. Az első pályázat bírálói: *Gyalui Pál*, *János Gusztáv* és *Jakab Odón*. A második pályázatra beérkezett művek bírálói: *Kozma Andor*, *Hegegyes István* és *Ábrányi Emil*, a harmadiké pedig: *Lierczeg Ferenc*, *Szanna Tamás* és *Bartók Lajos*.

VIDÉK

— **(A nemzetiségi törvényrevíziója.)** Kolozsvárról táviratozzák: Kolozs megye mai közgyűlésén a jelentések fölolvastása után Possonymegyének a nemzetiségi törvényrevíziójára vonatkozó átiratát tárgyal-ták. Az állandó választmány az átiratnak egy-szerűen tudomásul vételét javasolja. *Gyalui Farkas* és *Bernáth Albert* azt indítványozták, hogy az átiratot

ne csak egyszerűen tudomásul vegyék, hanem azt hasonló felirattal pártolják. *Indre László ügyvéd* (román) ezzel szemben azt tartja, hogy a törvény meg-változtatására nincs szükség, sőt megváltoztatása most üszkött volna a nemzetiségek közé. A megváltoztatás indoklására — ugymond — nem elég az igazgatóra való hivatkozás, az állam elég erős ezek fékeltartá-sára. — *Bernáth* azt válaszolja, hogy ha a nemzetisé-gek mind azon az állásponton volnának, mint *Indre*, ugy valóban nem volna szükség a törvény revízió-jára. — Még többek hozzászólása után a közgyűlés egyszerűen tudomásul vette az átiratot.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Közjegyzői és ügyvédi kamarákból.** A bu-dapesti közjegyzői kamara közhírré teszi, hogy *Jakab Géza* kiskőrösi közjegyző Úipestre áthelyeztetvén, irodája részére dr. *Fischer Akos* budapesti közjegyző helyettes rendelteti ki helyettesül. A brassói ügy-védi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Herell Henrik* ügyvédet Brassó székhelylyel, a kamara ügyvédi lajstromába iolytatólag bejegyezte. A miskolci ügy-védi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Hebrony József* ügyvéd lakhelyét Miskolcraól Sajtó-Szentpéterre he-lyezte át.

§§ **Ördög Pál és társai.** Huszonnégy órai pihe-nés után iolytatta, ma a bíróság a nagy-katái zsvá-néban bünyögi tárgyalást. Mindenekelőtt az esküdtek-hez intézendő véglegesen szövegezett kérdéseket olvasták fel. A vád és védelem által betervezett kérdésekből a törvényték a vádlottak bűnösségére nézve összesen ötvenegy kérdést szövegezett, még pedig minden egyes vádlottra a gyilkosság, szándékos em-bérlés, halál okozó súlyos testi sértés büntetői miatt. E kérdéseket aztán a gyilkossági kérdés kivételével a törvényték külön megtoldotta az erős felindulásban történt okvetéssel. A kérdések felolvasása után kezdte meg dr. *Halász Lajos* kir. ügyész vádbeszédét.

Dr. *Halász Lajos* vádbeszéde elején a XX-ik század tulhajtott humanizmusáról beszélt. A börtönök, a tegyházak manapság már menhelyei a gonoszleveknek, akik ezekben minden kényelmet telatlának. A gondatlan éet, nem csoda, ha visszavonza őket ide. Így áll a dolog a jelenlegi vádlottakkal is, akik az életben kint mindig ábrándoztak, milyen jó dol-guk volt benn a börtönben. Majd áttért a rémes tett részleteire s *Kármán* és *Vonnák Mihály* mint test-társakat *Ördög Tót Pált* pedig mint ielbújtó állította oda vádjában az esküdtek elé, akiket végül arra kért, hogy az első tőkérdésben, amely a gyilkosságra vo-natkozik, mondják ki a vádlottakat bűnösöknek.

Délután a védelem előterjesztéseire került a sor. Dr. *Kéty István*, *Kármán Mátás* védője, hoz-szabb beszédben kérte védenének az üzvegy Braun Károlynál illetőleg emolt vád alóli felmentését, mert vádlótnak tagadásával szemben erre nincsen bizo-nyíték.

Dr. *Babó Mihály*, *Ördög Tót Pál* védője, első sorban kitogásolta azt, hogy az ügyész megváltoz-tatta vádát. Előbb tettesként vádolta védenőt, most pedig midőn a tettesrege bizonyíték nincsen, egy-szerűen ielbújt gyanánt vádolta s mindenáron halálos ítéletet kíván, erre pedig bizonyíték egyáltalán nincsen. Majd azt bizonyította, hogy védenő nem lehet fe bújót, már csak azért sem, mert az egész merény-let értelmi szerző e *Kármán*.

Dr. *Mészler Gusztáv* *Vonnák Tilmás Mátás* védelmében azt vitatta, hogy védenőnek bűnössége beigazolást nem nyert. Beszéde végén óva int az esküdteket az igazsagszolgáltatási tévedéstől s felmen-tést kért védenő számára.

Az elnök a tárgyalás folytatását holnap kilenc órára elhalasztotta.

§§ **A Nizzai asszonygyilkos.** Megirtuk, hogy a nizzai esküdttöröség *Vidal*-t, a többszörös asszonygyilkost halálra ítélte. A tárgyalás részleteiről most a kö-vetkezőket jelentik Nizzából:

— Az elnöknek arra a kérdésére, hogy mi a fog-lalkozása. *Vidal* így felelt:

— Ha iogalkozásom volna, nem volnék a vád-lottak padján, elnök ur.

Az elnök kérdéseire aztán elmondotta, hogy anyjának Hyéresben szállója van. Mult év júniusában elhagyta anyjának házat, akivel Összeveszett és elha-tározta, hogy sohasem tér oda vissza.

— Miért? — kérdezte az elnök.

— Az az én dolgom — felelte a vádlott.

— Anyja 1901. június óta 1200 frankot küldött önnek. Lett volna, miből megélnem.

— Nem a pénzsükség juttatott oda, ahol vagyok.

Azután sorra vette az elnök az egyes büntette-keket. A gyilkos igyekezett úgy iőtüntetni a dolgot, hogy nem tudta, mit csinált. Amikor az elnök meg-kérdezte, hogy Van Brüsselin Antóniát ki osztotta-e, miután meggyilkolta, *Vidal* így felelt:

— Nem vettem el tőle semmit.

— Hát akkor miért gyilkolta meg?

— Hogy meggyilkoljam — felelt a vádlott egy-kedvűen.

— Hát a gyilkosság után ki fosztotta ki az áldozat lakását? — kérdezte az elnök. — Nyilván a gyilkos...

— Nyilván a gyilkos, — felelt *Vidal* gu-nyosan.

— És milyen szándékkal ment december 28-án Nizzába?

— Azzal a szándékkal, hogy meggyilkoljak egy asszonyt.

A betörtés a tárgyaláson is tagadta a gyilkos.

— Az igazi tolvaj Morin, — mondotta.
— És a Morin csak a maga fantáziájában létezik.

— Hát akkor miért kérdeznék, ha nem hisznek el semmit, — mondotta az elnöknek.

Több tanút hallgattak ki akik a gyilkosságok egyes részleteiről vallottak. Három napig tartott a tárgyalás, mely után az esküdtek bűnösnek mondták ki. E verdikt alapján a bíróság Vidalt halálra ítélte.

§§ Felmentett hitvesgyilkos. A borni esküdtszék ma tárgyalta azt a családi drámát, amely tavaly oly nagy feltűnést keltett. Courth földbirtokos hűtlenségen érte feleségét s az asszonyt a kedvesével együtt megölte. Az esküdtek nem vétkesnek mondták a vádlottat erre Courthot felmentették azzal a megokolással, hogy feleségének galádtsága következtében beszámíthatatlan állapotban követte el véres tettetét.

§§ Pusztító rakéták. Két év előtt felrobbant Erzsébetfalván Emmerling Adolf rakétagyára és a robbanásnál elpusztult hat munkásé és egy munkásé. A pestvidéki törvényszék e robbanás okozta szerencsétlenség miatt ma vonta felelősségre Berényi János munkást, aki a robbanás alkalmával rakéta-furással volt elöljárva s a vizsgálat adatai szerint ezt benn a gyári helyiségben csinálta, ami szigorúan tilva volt. A mai ítéletgyűlésen Bónó József os. és kir. kamarás elnököt, szavazóbírák voltak dr. Markos Mihály és Novotny Károly. A bíróság bűnösnek mondta ki Berényi Jánost a gondatlanság által okozott emberlélek vétségében és ezért hétéves fogságot mért ki rá. Enyhítő körülménynek tudta be a törvényszék azt, hogy Berényi János maga is csaknem az életével fizetett gondatlanságáért és súlyosan megsérült. A királyi alügyész és a vádlott az ítélet ellen ídőbezzést jelentett be.

§§ Halálra ítélt gyilkos. Schuller József Flórián mázolósegédet, akit Stabenheimer Franciska asszony meggyilkolásával vádoltak, me a gráci esküdtek 8 szavazattal 4 ellenében vétkesnek mondták ki, mire Schullert kötél általi halálra ítélték.

Nyiltér.

Császár-fürdő

nyári és téli gyógyhely

Prospektus ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

* Labdarúgás. A Postaiatörvényszék csapata az egyik legerősebb magyar football-csapat fog vasárnap a millenáris pályán bemutatkozni a Magyar Testgyakorlók Körevel tartandó döntő bajnoki mérkőzésében. Sorkörökben igen nagy érdeklődéssel néznek e mérkőzés elé.

* Alag-Bécs. A novemberi meetingok a lóversenyszezon végvonaglásai. Alag is, Bécs is pályára szólítja telivereinket s bár érdekes versenyek sehol sem lesznek, a totalizátor mindenütt működik s ez a fő. Jelöltjeink

Alagra:

- I. Paul ist.—Attila.
- II. Cserhá—Fülöp.
- III. Tscherkessin—Ratking.
- IV. Dreyfus—Tulor.
- V. Maud—Mirage.
- VI. Bordenau—Limonadé.

Décsre:

- I. Sanyi—La Jeunesse.
- II. Condottiere—Gondár.
- III. Mauthner ist.
- IV. Caserta—Viribus unitis.
- V. Kenádó—Maestro.
- VI. Couleur—Belle alliance.
- VII. Biri.

* A Liverpool Autumn Cup. Érdekes lefolyása volt ma délután Liverpoolban az Autumn Cupnak. Ebben a nagy handicapban ugyanis az egyik favorit, Kings Courier holt versenyben érkezett be elsőnek a legszélsőbb outsiderrel, Throwawayvel. Angliában ilyen esetben divatos lévén a döntő futás, azt rögtön megtartották és ebből Throwaway került ki győztesnek. Így a végleges eredmény ez lett:

The Liverpool Autumn Cup. Díj 1200 ft. st. Távoltság 2200 méter. Mr. Alexander Throwaway első. Lord Ellesmere Kings Courier második, Lord Stanley Pellisson harmadik, azután Scullion, Oublette, First Principal, Seahorse II., Golden Bay, Royal, Winkfield, St. Aldegonde, Gascony, Moud Judkin, Maori Chieftain. Fogadások: 33 : 1, 4 : 1, 100 : 6, helyre 8 : 1, pari, 4 : 1.

TÁVIRATOK

Berlin, november 7. E hó 22-én kerül tárgyalásra gróf Prückler pöre. A vád a bírák megsértéséről, Neumann egészségügyi tanácsos megrágalmazásáról és felekezet ellen való izgatásról szól.

Ötödfelelőrs beszéd.

Berlin, november 7. A birodalomgyűlés mai ülésén a vámtarifajavaslat 5-ik §-hoz, mely 14 tételben felsorolja a vámmentes tárgyakat, kilenc szociáldemokrata indítványt nyújtottak be. Stadthagen megokolja a szociáldemokrata indítványokat és kijelenti, hogy igen sokáig kell beszélnie. Sok képviselő elhagyja a termet. Stadthagen hosszu beszéde alatt a jobboldal és a centrum padjai teljesen kiürülnek. A liberálisok padjain is csak kevesen maradtak. Általános derűtséget kelt, hogy Stadthagen 4 óra felé kijelenti, hogy a hálókhoz való zsinag vámmenteségére irányuló indítványt a tengeri- és folyambalázatok inséges helyzetére való tekintettel hosszabban kell megokolnia. A terem lassankint ismét megtelt. Midőn Stadthagen részletesen ismerteti a statisztikai anyagot, a jobboldalon „Schluss“-kiáltások hallatszanak. Stadthagen erre megjegyzi:

— A közbeiktató urak nem hallották beszédem elejét. Ha kívánják, ismételné fogom. (Derűtség.)

Midőn szónok ötödfelelőrs beszédét befejezi, a szociáldemokraták hosszantartó bravó-kiáltásokban törnek ki és üdvözik a szónokot. Ezután izgatott hárszabályvita következett.

A vörös-tengeri kalózok.

Berlin, november 7. Rómából megerősítik, hogy az olasz kormány a Vörös-tengeren pusztító kalózok üldözését nem bizza tovább a török kormányra. Az olasz haditengerészet az arabiai partokon állandó erősséget fog megszállva tartani.

Konstantinápoly, november 7. A porta tegnapi jegyzékére, mely követeli, hogy az olasz hadihajókat vonják vissza a Midy-öbölből, mielőtt az ügyről tárgyalnának az olasz kormány azt válaszolta, hogy előbb teljesíteni kell az előzőleg megállapított feltételeket. (Kártérítés fizetése és a kalózok kiszolgáltatása.) Mindamellett az ultimátumot ismét meghosszabbították e hó 15-ig. A törököket az olaszok eljárása nagyon aggasztja és kijelentik, hogy a kalózok elogatása nehez és hosszadalmas dolog. Attól tartanak, hogy az olasz akció célja az, hogy a Midy-öbölben való hosszabb időzés által bizonyos aspirációkat valósítsanak meg az arab tengerparton.

Sikkasztás Boroszlóban.

Boroszló november 7. A szilveszteri bankjegyesülnél 230,000 márkányi sikkasztást fedeztek fel. A sikkasztást a pénztáros követte el, aki évek hosszu sora óta a kalmazottja a banknak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 7. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Gabonaneműekben a fogyasztás szigorú tartózkodása következtében alig fejlődhetik ki üzlet, de a csekély kínálat folytán az irányzat megszilárdult. Buza néhány filérel olcsóbban lett volna szereshető, a rozs és tengeri a tegnapi árakon maradt. Határidőre a részvétel csekély volt s az üzlet szűk korlátok közt mozgott.

Kötelett: buza tavaszra 7.58—7.57—7.56, zab tavaszra 6.69, rozs tavaszra 6.81—6.82 korona.

Bécs, november 7. A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a csekkok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 609.—, Magyar hitelrészvény 706.—, Angol-Osztrák bank 272.50, Bécsi bank-egyesület 449.50, Union bank 531.50, Länderbank 389.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 701.50, Dél vasút 72.—, Elővárosi vasút 468.—, Eszaki vasút részvény —, Dobány részvény 319.—, Rimauvárosi vasút 468.—, Alpeisi bányarészvény 366.00, Mátyás járadék 101.10, Magyar korona járadék 67.80, Irodák sorozégy 112.75, Német birodalmi mára 116.98—117.03, Napóleondór 19.06

New-York, november 7. (Terménytársaság, Zárulat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8.45 (8.50), Novemberbe 8.07 (8.06), Februárra 8.02 (8.03), New-Orleansban helyben 7.45 (7.45), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.55 (7.55), Stand white Philadelphiában 7.50 (7.50), Refined in Cases 8.35 (8.35), Credit Balances at Oil City 160.— (160.—), — Zsír: Western steam 11.55 (11.60), Rohe és Brothers 11.75 (11.80), — Tengeri irányzata állandó, Decemberbe 55.45 (55.14), Januárra —, —, — Májusra 47.50 (46.45), Buza irányzata szilárd, — Piroz 6szí helyben 77.45 (76.45), Decemberbe 78.45 (77.45), Májusra —, —, — Májusra 78.— (77.45), Jul-ra —, —, — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.15 (1.15), — Kévé: Iair Rio T., sz. 5.45 (5.45), — Nov-re 4.85 (4.90), Februárra 5.05 (5.10), — Liszt: Spring Wheat clears 8—3.10, (8—3.10), Cukor: 3.45 (3.45), — On: 26.25—26.87

(26.12—26.26), — Rész: 11.62—11.87 (11.62—11.87), (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 7. (Terménytársaság, Zárulat.) Buza irányzata szilárd, — Dec-re 71.45 (71.45), — Jan-ra —, —, — Tengeri irányzata engedő, — Dec-re 51.— (50.45), — Zsír: Jan-ra 8.80 (9.—), Máj-ra 8.87 (8.42), — Szalonna short clear 9.87—, — (9.87—, —), — Sertéshús: Jan-ra 15.82 (15.45), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Kö d.

Tavaszközépre zord tél szálla,
Dér este meg a lokemet,
Elzállott a tavasz világa:
Lelkemre hull fagyos virága
Mely szépen, lassan elmet.

Bücsüdal hangzik a bereken —
A nap istenhódzódott int —
Estszürkület száll le a tájra,
S az éjszaka rejtelmes szárnya
Mindent sötétbe von megint.

S én nézem, nézem önfelédten,
Mint halsz meg, drága ijuság,
A köd miképpen száll a földre,
Lágyan, buján mindent befödve,
Mig elsötétül a világ!

Kemény Simon.

† Edvárd király kölöőne. Érdekes esetet közölnek a londoni lapok, amely a mult vasárnap az angol királyllyal történt a londoni Szent Pál-székes-egyházban tartott háláadó istentiszteleten. A királyi pár éppen leült az oltár előtt levő székre, amikor egy pap, aki alamizsnát gyűjtött, kezében tányérral eléjük lépett. Edvárd király kikutatta az összes zsebeit, de eredménytelenül. Angolország királyának és India császárnak nem volt egy pennyje sem. A király elnevelte magát és az uralkodó sem tudta visszatartani a nevelést. Mikor vége volt az istentiszteletnek, a püspököz lépett a király és nevetve kölöőnt kért tőle.

† A teázás haszna. A Fülöp-szigeteken, ahol most a kolera nagy mértékben dühög, a kínaiak között sokkal kisebb a halandóság, mint a benuszulók és az amerikaiak között. A kínaiak kisebb halandóságát avval magyarázzák meg, hogy nagy mértékben élvezik a teát. Ez a feltevés nem látszik ugyan egész bizonyosnak, de nagy a valószínűség benne. Nem gyógyítja ugyan a kolera-t a teázás, de visszatartja a kínaiakat a vizivástól. Az ivóvíz Kínában mindenütt oly rossz, hogy egy kínai sem iszik nyers vizet. A víznek a teakészítéshez való forralása következtében öntudatlanul megvédik magukat a bacillusok ellen, amelyek a vízben tanyáznak. Hogy mégis terjed közük a kolera, az abban leli magyarázatát, hogy a bacillusok egyéb táplálékkal is belekerülnek a testbe. Kínában is terjed azért a kolera, sőt az a gyauu, hogy a Fülöp-szigetekre is kínai lözelekkel hurcolták be ezt a betegséget, amely sokkal több áldozatot szedne a közmondásos kínai piszokban, ha a téa élvezése nem tenné nélkülözhetővé ott a vizet.

† Egy Afrika-utazó kalandja. Paul de Chaillu Afrika-utazó tudományos felfedező-utjáról visszatért Szent-Pétervárra s ott lelővárást tartott, amelyben a többi közt elmondta, hogy nyugat-afrikai tartózkodása alatt nem kevesebb, mint kétezer házassági ajánlatot tettek neki. Csupán egy felteve király egyetlen napon kétszázötvenhárom nőt kínált neki feleségül. Ki akart bujni a házasság alól és azt a kifogást tette a királynak, hogy ha egyet elvesz közülök, a többi kétszázötvenkettő feltökény találna lenni. A király mindenben igazat adott neki és felszólította, hogy akkor vegye el valamennyit. Hogy eleget tette-e ennek a kívánságnak, arról nem nyilatkozott a tudós.

† Az angol király sajtja. Minél hatalmasabb ur valaki, annál több ajándékot kap. Az uralkodók kapják ennéltojra a legtöbb ajándékot, közöttük különösen az angol király, akit a legkülönlelébb ajándékokkal örvendeztetnek meg aialtvalói. Edvárd angol király nemrégben egy asszonytól a Staffordshire grófságából sajtót kapott ajándékba. Az ajándékozó asszony kilencvenegy éves és négy angol király koronázására emlékszik. Az ajándéksajtót külön a királyi koronázás ünnepére készítette. A király udvarmestere levelet írt az öregasszonynak, amelyben megköszönte az ajándékot és arról biztosította, hogy a király nagyon örült neki.

KÖZGAZDASÁG

A munkáskamarák az Iparegyesületben.

Budapest, november 7.

Rendkívül érdekes ülése volt tegnap az Országos Iparegyesületnek. Egy kérdésben, amely alkalmas arra, hogy a munkaadók és munkások közt való érdekellentétet a maga egész élességében megszólaltassa, a munkaadó iparosoknak ez az előkelő, vezető testülete egyenesen és fenntartás nélkül a munkások érdekében foglalt állást, kimondván annak a jogoságát, hogy a munkásoknak ugyanolyan érdekképviseletük legyen, amilyen van a munkaadóknak a kereskedelmi és iparkamrákban. A nevezetes dolog következőképpen történt:

A „Magyarországi szakszervezeti tanács” végrehajtó-bizottsága emlékiratot nyújtott be a fővárosihoz egy Budapesten létesítendő munkáskamara ügyében. A memorandumot véleményadás végett megküldötte a székesfővárosi tanács az Országos Iparegyesületnek, amelynek munkásvédelmi szakosztálya tegnap Matlekovits Sándor előnöke alatt tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel. Előadó Neuschloss Marcel, a szakosztály alelnöke volt, aki a kérdés egész lényegébe beható tanulmányt vezetve be javaslatát.

Az előadó mindenekelőtt ismertetette a szakszervezeti tanács memorandumát, amely a magyarországi második szakszervezeti kongresszusnak a munkáskamrákra vonatkozó határozatából indul ki. Ez a határozat követeli a munkáskamarák haladéktalan felállítását, amelyek a kereskedelmi és iparkamrák mintájára és ezek székhelyén szerveztetvén, ezekhez hasonlóan és velük egyidejűleg minden a munkásokat érdeklő törvényhozási és közszolgálati intézkedések megtétele előtt erre nézve véleményadásra felkérésnek és általában felügyeleti és tanácskozási hatáskörrel bírnak. Továbbá elhatározta a kongresszus, hogy mindaddig, míg a munkáskamarák ügye törvényhozási rendszertől, lépésektől tesz Budapest székesfővárosi tanácsánál, hogy a munkásszervezetekkel egyetértve, tegye meg saját hatáskörében a szükséges előmunkálatokat a központi munkáskamara létrehozására, mely a többieknek követendő mintául lesz hivatalos szolgálati. A szakszervezeti tanács memorandumja azonban eltért a kongresszus határozatától és nem a kereskedelmi és iparkamrákkal egyenrangú és velük párhuzamosan működő intézményt kér, aminthogy ezt nem is a fővárosi, hanem a törvényhozási kellene kérnie, hanem e helyett olyan épületet kér a fővárosi, amely magában foglalja azoknak a munkásszakszervezeteknek, önképző- és segítőegyesületeknek az iradékhelyiségeit, amelyek ehhez való hozzáférhetőségük bejelentik; továbbá a kamara-kiküldöttök gyűlésére és egyéb munkásgyűlésekre, felolvasásokra, tanfolyamokra szolgáló termeket, munkakimutatások és munkaközvetítésre s egyéb célokra szükséges helyiségeket. Az előadó, a memorandum tárgyalása előtt, különválasztja a munkások hivatalos képviseletére hivatott munkáskamarát és a szabad egyesülésen alapuló szakszervezetek ügyét. Konstatálja, hogy Magyarországon ma az egyetlen civilizált állam, amelyben a munkásoknak nincs az állami életre

nincs befolyása, hanem még az existenciáját legközelebből érintő törvények és rendeletek megalkotásánál nincs még csak informatív véleménye sem. Egyetlen általános érdekű testület volna, amelyben egy vaktában kinevezett munkás is helyet foglal; az országos iparparancs, de ezt éveken ezelőtt tartott első ülése óta soha többé össze nem hívták. Aminthogy azóta egyéb kísérlet sem történt a munkásoknak saját ügyeikben való meghallgatására.

Végezetül tévedés az előadó szerint, ellenszenvetlenné a munkások szakszervezeti irányában; és a munkások szabad koalíciójának megtagadása vagy megnehezítése nemcsak igaztalan dolog, hanem helytelen az ipar fejlődésének és a munkaadók közvetlen érdekeinek szempontjából is. A munkások szervezése legbiztosabb alapja a társadalmi békének, garanciája az érdekeltekkel természetes versenytől járó törvénytisztetésnek, övszer az elharmarkodott és kénszerűtől ok nélkül kezdő bérháro ellen; olyan iskola amelyből nemcsak jó munkások, hanem önzetetlen és jogaitól féltékenyen őrző, de a társadalmi rendnek referáló polgárok kerülnek ki. A szakszervezetek működésétől nem kell féltetni az ország békéjét; a forradalmárok, rendbontók és ablakbeverők nem a szervezett, fejleményezett munkások sorából kerülnek ki, akik a jogaikért való küzdelemben már csak saját jól ellogott érdekeikben sem hajlandók tulmenni azon a határon, amelyen a megtamadott társadalom szűrnéit állítja fel védelmére. S ha ma még joggal emelünk panaszt egyesek túlkapásai és véresszámú terrorizmus ellen, kétségtelen, hogy minél biztosabb alapon, minél tágabb keretben fogjuk megengedni és elősegíteni a munkások általános szerveződését, minél elterjedtebb és erősebb lesz a munkások ezereiben a társadalom jóindulatába, az állam igazságos voltába, a jog, törvény és igazság tényleges érvényesülésébe vetett hit, annál kevesebb helyük lesz a törvénykötő igaz, lazió elemeknek. Ami a szakszervezeti tanács kérelmét illeti, kijelenti, hogy a munkásszervezeteknek az abban kontemplált módon való segítését méltányosnak és ésszerűnek tartja. A munkások egyesületeinek szakszolgáltatók ugyanolyan igényük van a fővárosi segélyre, mint azoknak a nagyszámú társadalmi, köznevelődési és jótékony egyesületeknek, amelyeket a főváros akár ingyentelek adományozásával, akár pénzsegéllyel segített saját hajlékaikhoz. Társadalmi fejlődés szempontjából legalább is oly fontos a munkás egyesület, mint az orvosok, ügyvédek, zeneszerek egyesületei, amelyek, bár szintén közérdekeket is képviselnek, első sorban egy-egy társadalmi osztály vagy érdekcsoport oltáinak előmozdítására alkalmasak és a fővárosi Wertheim-kasszájának a táján nem egyszer sikerrel kopogtatnak. Köznevelődési szempontjából egyrészt az önképzést, amelyet a memorandum a legtöbbre értelemben karol fel s másrészt a szervezős, öntegyelmezésből, összetartásból és együttműködésből folyó erkölcsi nevelés értéket kívánja előadó kiemelni, amelynek a szakszervezetek szolgálnak vagy legalább kellene, hogy szolgáljanak. Mint jótékony intézményeket pedig ezeknek az egyesületeknek egy részét elsősorba helyezi. De teljesítőnek tartja a szaktanács kérelmét a józan szociális politika szempontjából is. A társadalomnak nincs mit tartania az olyan szervezetektől, amelyek működése a nyilvánosság előtt folyik le, amelyek irányában tehát a legtovábbmenő ellenőrzés érvényesíthető.

Az önkéntes és teljesen magánjellegű szakszervezeteknek és központi intézményeknek szubvenzionálása azonban a rendeltettségüknek a munkás-

osztály törvényes és hivatalos képviseletének kérdésével szemben. Szükségét látja egy olyan fórum teremtesének, amely a munkások összességének hivatalos képviseleté gyanánt a kormány és a törvényhozás által tárgyalandó minden munkásgyűlésben meghallgattnak, amelynek joga és feladata legyen a munkásvédelmi törvények érvényesítésének, megtartásának ellenőrzése, másrészt pedig a munkásság valódi helyzetének felismerésére, sérelmeinek orvoslására szükséges statisztikai és egyéb adatok gyűjtése és feldolgozása. Ideális oly szervezet volna, amelyben munkások és munkaadók egyenlő számmal foglalnának helyet s a felvetett kérdések természetéhez képest hol külön, hol együttesen tárgyalnának. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy erre az együttes tárgyalásra, amely csakis a kölcsönös bizalom, jóakarát és becsülés révén vezethető tényleges eredményhez, még nem értünk meg. És kénytelen beismerni, hogy e tekintetben munkáskamrák zöme alig áll a szociálpolitikai fejlődésnek magasabb fokán, mint az érdeklő munkásság. Véleményét abban foglalja össze, hogy a munkáskamrák tagjait az egy területen állandóan lakó munkások közvetlen választás útján küldjék ki. A hivatalos testület mellett csak egy teljesíthető feladatot a szakszervezetek, szaktanácsok és tükárságok, vagy a szabad egyesületeknek még lehetősége váltatai, mint az ipartestületek és iparkamrák mellett a munkaadók szakszerveleti vagy általános jellegű egyesületei, mint például az iparegyesület vagy a gyárosok és nagyiparosok legközelebb megalkult egylete. Neuschloss ezután ismertet a budapesti kereskedelmi és iparkamarának a munkáskamarákkal szemben való elutasító állásfoglalását, kimutatja ennek az álláspontnak a képtelenségét és végül a következő javaslatot terjeszt elő:

Mondja ki a szakosztály, hogy a munkásoknak törvényes alapon alakult egyesületeit kulturális, iparfejlesztési és szociálpolitikai szempontokból a székesfőváros jóindulatába melegen ajánlja, hogy nevezetesen a szaktanács azon kérelmét, hogy működése alkalmas helyiségek átengedése és pénzbeli támogatás által elősegíthessék, kellő hatósági felügyelet és pontosan körülírandó rendszabályok megállapítása mellett teljesítenének tartja;

mondja ki továbbá, hogy a munkásszervezetek hivatalos képviseletére szolgáló munkáskamarák szervezését a társadalmi béke megővése s a polgári egyenjogúság érvényesítése szempontjából szükségesnek tartja s ehhez képest megkérési az Országos Iparegyesületet az iránt, hogy ezen kérdésnek lehetőleg az ipartörvény revíziójával kapcsolatos megoldását a kormánynál szorgalmazza.

A szakosztály viharos tetszéssel és helyesléssel fogadta az előadást és minthogy senkinek kívánt hozzászólni, az elnök kimondotta határozatilag, hogy a szakosztály az előadó javaslatát egyhangúlag elfogadja s egyúttal köszönetet mondott az előadónak rendkívül alapos és előkelő színvonalon álló előadásáért.

Ipar és kereskedelem.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Weismüller Mihály Zombolya, Rötzer Ferenc kereskedő Linz, Käs Alfréd-ócg Tepitz, Zakraiesek Ernő kereskedő Görz, Petricek János kereskedő Lieben.

— Már megmondtam önnek, hogy mi a véleményem s mit tartok fontosnak, mondta az orvos. A többi a vizsgálat eredménye lesz.

S az orvos enyhén meghajolt, ami azt jelentette:

— Elmehet!

Ilics Iván lassan kifelé mendégelt, levere ült szájába s haza hajtott.

Utközben folytonosan arra gondolt, hogy miket mondott neki az orvos, miközben minden igyekezete abban összpontosult, hogy a neki oly turesa, homályos kifejezéseket természetes szavakkal adja vissza s azokból kiolvassa a feleletet:

— Jól, vagy rosszul áll-e a dolga?

S a végső eredmény az volt, hogy minden hallottat összevetve, felsőhajtott:

— Nagyon beteg vagyok.

Minden, amit az utóán látott, szomorú világításban tűnt föl neki.

Szomorúak voltak a kocsisok, a házak, a gyalogjárók, a boltok...

Minden, minden.

S ez a tompa, aggasztó fájdalom, mely egy pillanatra sem tárgított mellőle, összekötöttében az orvossal folytatott talánszerű párbeszéddel, egy egészen más, sokkal fontosabb jelentőségre tett szert. Ilics Iván még nyomasztóbb érzéssel gondolt sorsára.

Hazaért s mindent elmesélt feleségének.

Az asszony hallgatta, hallgatta egyidejűleg, de mikor lánya kalappal a fején belépett, felállott, mert hiszen ki kellett vele kosiskázni. A lány kissé leült, hogy meghallgassa az unalmas történetet, de nem sokáig bírta s így anyja sem hallgatta meg Ilics Iván baját.

— No, nagyon örülök, — mondta az asszony — most csak az a fő, hogy pontosan szedd az orvosságot. Add ide a receptet, majd Gerassimot elküldöm a patikába...

S ment, hogy felöltözködjék.

(Folytatás következik.)

REGÉNY

ILICS IVÁN HALÁLA.

Írta: Tolsztoj Leo.

(3) Kezdte kívánni, hogy bárosak halna meg, de ezt mégsem gondolhatta komolyan, mert akkor elesett volna havi fizetésétől.

S e miatt még dühösebb lett.

Rettenetesen szerencsétlennek képzelte magát, mert hiszen férje halála se szerzett volna megváltást számára, izgatott volt, izgatottságot el akarta lepleszni s ez csak növelte haragját.

Egy nagy összeveszés után, mikor Ilics Ivánnak semmiféle igaza sem volt s ezt belátva, betegségére hivatkozott, az asszony így szólt:

— Ha beteg vagy, kezeltesd magad. Menj valami híres specialistaéhoz.

— El is megyek! — hangzott a válasz.

S Ilics Iván elutazott.

Minden úgy történt, amint várta, mert minden úgy történt, amint épp történni szokott. Az aggodalmas várakozás s az orvosok méltóságos magatartása, a kopogtatások, a fülelés, a kérdézősködés, az előre megállapított s bizonyára haszontalan válaszok után csak az következhetett:

— Mindent rendbe fogunk hozni, ha parancsainkhoz alkalmazkodik, hiszen tudjuk kötelességünket mindenkiével szemben, legyen bárki is az...

Minden éppen úgy történt, mint a törvényeszkéln. Ugyanazon komolykodó arc, mint mikor az ítéletet hirdetik ki...

S az orvos így szólt:

— Ez és ez arra enged következtetni, hogy a maga belsejében ez és ez történt; de ha ezt a vizsgálat után ezek és ezek a szimptomák nem igazolják, akkor ezt és ezt kell föltelezünk. De ha felteszszük ezt és ezt...

Es így tovább a végtelenségig. Ilics Ivánra nézve csak egy kérdés volt lényeges, válságos-e a baja, vagy nem...

De az orvos ezt a kérdést, mely nem tartozott a tárgyhoz, semmibe sem vette.

Az orvos szempontjából ez a kérdés hiábavaló volt s nem is eshetett számítás alá... Arról volt csak szó, hogy megitéljék, vajjon vesebaja van-e, valami foltot nátha bántja-e, vagy pedig a vakbélnek beteges izgatottsága képezi-e a betegség tárgyát.

Nem Ilics Iván élete volt a fő, hanem az, hogy vesebaja-e a betegség, vagy pedig a vakbél van-e megtámadva?

S Ilics Iván nézete szerint az orvos fényesen megoldotta a két tünet harcát a vakbél javára, azzal a megjegyzéssel, hogy a váladék megvizsgálása fog meggyőző bizonyítékokat szolgáltatni s azután újra meg kell vizsgálni az esetet.

Es ez éppen olyan eljárás volt, mint amilyen eljárásban Ilics Iván számtalanszor részesítette a vádlottakat. Eppen olyan ragyogó dialektikával vonta le most az orvos konzekvenciáit s ünneplésen, szinte vidáman tekintett át szeméve fölt a vádlottra.

Azokból a szavakból, melyekben az orvos a lényegest összefoglalta, Ilics Iván azt következtette, hogy baja komoly, de azért az orvosnak egészen közönyös.

S ez a következtetés fájt neki, mert nagy sajnálatot ébresztett fel benne önmaga iránt s haragra gerjedt az orvos ellen, aki ilyen fontos kérdésnél egykedvű maradt.

De semmit sem szólt, fölállott, az asztalra tette a pénzt és felsőhajtott.

— Mi betegem, mondotta aztán, sokszor tesszünk fel ilyetlen kérdéseket. Veszélyes-e az állapotom, vagy nem?

Az orvos szeméve föltt szigorú pillantást vetett rá, mintha mondani akarta volna:

— Vádlott, ha nem marad az önhöz intézett kérdések körülátn belül, úgy kénytelen leszek erőszakhoz folyamodni.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 86.60 korona pénzben, 87.— korona áruban. Bécsben a kontingentált szészaru 83.— korona pénzben, 88.40 korona áruban.

Szertéskontingensvásár. (A székelyfővárosi szertés- vásár és köztársasági intézősége.) November 7-én. Főhajtás: Zsirterítés, ugyanint öreg I. rendű 860 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, középső 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Huszterítés ugyanint: nehéz 800 kilogramm felül — darab, könnyű 240—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás Összege 1089 darab. Előző napi maradvány 185 darab, összesen 1174 darab. Eladott 952 db. Maradvány 222 darab. A vásár irányzata élénk volt. — Következő árak jegyzetelték: Zsirterítés: Öreg I. r. 800 kgr.-on felül 88—92 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 84—90 fillérig, kanló — fillérig, silány 74—78 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 88—98 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 84—94 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 78—86 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Huszterítés: Nehéz 800 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként élőszulban.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 7.

Jó vételkedv mellett 43,000 métermássa buza került a forgalomba 5 fillérrel magasabb áron. Rozsban és zabban 5 fillérrel emelkedtek az árak.

Tengeri jegyzése 10 fillérrel magasabb. Eladott: Buza. Tiszavideki: 200 mm. 82 k. 8 K. 05 f., 400 mm. 82-2 k. 8 K. 02 1/2 f., 300 mm. 82 k. 8 K. — f., 100 mm. 82 k. 8 K. — f., 100 mm. 82 k. 8 K. — f., kevert, 200 mm. 81 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 850 mm. 807 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 80-7 k. 8 K. — f., 4400 mm. 80 k. 8 K. — f., 200 mm. 80 k. 8 K. — f., 150 mm. 79-5 k. 8 K. — f., 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f. sárga, 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f. sárga, 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., feiső.

Szentesi: 4450 mm. 80-8 k. 7 K. 97 1/2 f. Fejérmeyei: 1000 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 1600 mm. 77-5 k. 7 K. 80 f. üszkös.

Pestmegyei: 100 mm. 82 k. 7 K. 90 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 80 f. sárga, 100 mm. 82 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 200 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 65 f. üszkös, 900 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 700 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 70 f. kevert, 600 mm. 78-2 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 97 1/2 f., 600 mm. 79 k. 7 K. 92 1/2 f., 5470 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 2650 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 350 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 52 1/2 f. kevert, 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f. Hartai: 1050 mm. 78-8 k. 7 K. 82 1/2 f., 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 87 1/2 f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 77 k. 7 K. 60 f. sárga.

Bánsági: 1100 mm. 78-2 k. 7 K. 85 f. Bácskai: 160 mm. 78-8 k. 7 K. 82 1/2 f. Szerb: 4000 mm. 77-5 k. 7 K. 47 1/2 f.

Mind három hónapra. Ros: 150 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 150 mm. 6 K. 47 1/2 f., 100 mm. 6 K. 45 f., 300 mm. 6 K. 42 1/2 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 67 1/2 f., 400 mm. 6 K. 60 f., 200 mm. 6 K. 55 f., 400 mm. 6 K. 47 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 180 mm. 6 K. 45 f.

Arpa: 400 mm. 5 K. 77 1/2 f. Tengeri: 200 mm. 6 K. 65 f., 300 mm. 6 K. 50 f., 900 mm. 6 K. 57 1/2 f., 600 mm. 6 K. 55 f. kocsira rakva.

Tegnap délután eladott: Zab: 1490 mm. 6 K. 63 f., 200 mm. 6 K. 40 f. Tengeri: 500 mm. 6 K. 55 f., 300 mm. 6 K. 55 f., 100 mm. 6 K. 55 f., 100 mm. 6 K. 55 f., 100 mm. 6 K. 55 f., 100 kocsira rakva.

Készpénzfutás mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde s-okfái szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B, K, S, K, Kiló, Kilogramm, K, Kilogramm. Rows include Tiszavideki, Felsőmagyar, Felsővidéki, Bánsági, Bácskai, Szerb, Készpénzfutás mellett.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kiló, Kilogramm. Rows include Kása, Arpa, Zab, Tengeri, Rozs, Kéles.

A határvidéket folyamán a következő kétések történeti:

Októberi buza 1902. : 7.47—7.51—7.49—7.52—7.51
Áprilisi buza 1903. : 7.47—7.51—7.49—7.52—7.51
Októberi rozs 1902. : 6.51—6.54
Áprilisi rozs 1903. : 6.51—6.54
Októberi zab 1902. : 6.39—6.40
Áprilisi zab 1903. : 6.39—6.40
Májusi tengeri 1903. : 5.77—6.75—5.77
Augusztusi repce 1902. : —

Déli egy óraok a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902. : 7.51—7.52
Áprilisi buza 1903. : 7.51—7.52
Októberi rozs 1902. : 6.53—6.54
Áprilisi rozs 1903. : 6.53—6.54
Októberi zab 1902. : 6.39—6.40
Áprilisi zab 1903. : 6.39—6.40
Májusi tengeri 1903. : 5.76—5.77
Augusztusi repce 1902. : —

Délután fél 5 óraok zárul: Buza októberre 1902. : 7.51—7.52
Áprilisi buza 1903. : 7.51—7.52
Októberi rozs 1902. : 6.53—6.54
Áprilisi rozs 1903. : 6.53—6.54
Októberi zab 1902. : 6.39—6.40
Áprilisi zab 1903. : 6.39—6.40
Májusi tengeri 1903. : 5.75—5.76
Augusztusi repce 1902. : —

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsdén minden buzdítás hiányában feltesendő uralkodott és ennek következtében a forgalomba került értékek hanyatlottak. Zárat felé a hangulat némileg nyugodtabb volt. Az általános irány azonban kedvelten maradt. Valuta és ércváltó változatlan.

Értéktözsde. Csöndes üzlet mellett az értékek gyöngültek.

Osztrák hitelrészvény 671.—669.75. Magyar hitelrészvény 706.75—704.—. Osztrák-magyar államvasut 701.—700.10. Magyar leszámlitóbank 442.—441.60. Salgótarján közsébenhánya 517.— korona.

Déli tőzsde. Berlini jegyzésekre az irány gyöngye maradt.

Oztrák hitelrészvény 670.—669.50—669.50. Magyar hitelrészvény 704.—703.25—704.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 700.25—699.—700.—. Rimanurányi vasúti 467.—466.—466.50. Magyar leszámlitóbank 441.—440.—441.—. Jelzálogbank részvény 465.50. Közüti vaspálya részvény 611.—. Városi villamos vasut részvény 326.—. Magyar koronajáradék 97.60—97.75 korona.

A helyi értékek piaca csöndes. A prémiumtáblázat díjbitoztatásokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— korona, nyolc napra 10—12 korona, 1902. november 11-éig végére 18—20 korona.

A 4 órai záratok maradt: Osztrák hitelrészvény 669.21. Magyar hitelrészvény 704.—. Leszámlitóbank részvény 442.—. Rimanurányi vasúti részvény 466.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 700.25. Közüti vasut részvény 611.—. Városi villamos vasut részvény 326.—. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árlólyanokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 56.—62.— korona. vörös aprószemű 58.—63.— korona. vörös erdei: — korona. vörös bősági: — korona. közepesemű 65.—67.— korona. nagysemű 69.—72.— korona. Disznószőr: budapesti 68.—63.50 korona. vidéki: — korona. Táblaszalonna: légeszárított vidéki: — korona. városi 4. darabos 59.—66.60. korona. 3 darabos 57.—57.50 korona. üstölt: — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.50—11.75 korona. 12.75 darabos — korona. 100 darabos 13.60—13.75 korona. 85 darabos 17.—17.25 korona. azzonalszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.—11.25 korona. 100 darabos 13.25—13.60 korona. 85 darabos 16.75—17.25 korona. Szilvai: szilvóniai 16.—16.50 korona. szerbiai 14.—14.50 korona. azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előzőszenen kedvtelenség uralkodott. A déli tőzsdén tartott a kedvtelenség. Záratok gyöngye volt az irányzat. Bécs, november 7. (Magyar értékek számlata) 4%-os aranyjárdék 120.40. Itzai és szegedi községek sorsjegye 157.—. Magyar vasúti községek részvény —. Magyar keleti vasúti állam kötvény —. Magyar leszámlitó- és pénzváltóbank 440.—. Rimanurányi vasútrészvény 465.—. Magyar koronajáradék 97.60. 4%-os Magyar földtörök. kötvény 97.35. Magyar hitelbank részvény 706.—. Magyar nyercemény kölcson sorsjegye 202.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keres. bank 2583. Magyar cukoripar 1360.—. Bécs, november 7. (Osztrák értékek számlata) 4%-os papírjárdék 101.10. 4%-os osztr. aranyjárdék 120.60. 1860-é sorsjegye 149.70. Osztrák hitelsorsjegye 428.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyesület 449.—. Osztrák-magyar bank 1560. Déli vasúti 71.25. Dunagőzhajózási részvény 900.—. Dohányrészvény 318.50. Császári és királyi arany 11.36. Német bankváltók 116.92. 4%-os ezüst járdék 100.80. Osztrák koronajárdék 100.15. 1864-iki sorsjegye 250.—. Osztrák hitelintézet részvény 670.50. Unionbank 531.—. Osztrák Ländnerbank 887.75. Osztrák-magyar államvasut 700.50. Elbavolyi vasut 457.—. Alpesi bányarészvény 356.50. 20 frank. arany 19.08.—. Londoni váltóár 239.20. Bécsi Tramway Lít B. —. Bécsi Tramway Lít A. —. Lipót köho —. Az irányzat tartott.

Berlin, november 7. (Tőzsdei tudósítás.) A külföldi tőzsdék nyomán és a düsseldorfi vaspáncról szóló jelentésre a tőzsde kedvelten és a forgalom csekély volt. Kohórezervnyek gyengültek és a bányarészvények is követtek őket. A Deutsche Bank alaptőkájének 10 millióval való emelése csatlódsát okozott, mert 80 milliót tökélemesté váltak. Járdékek tartották magukat, spanyolok ingadozó. Vasutak csöndesek. Transvaal vasúti részvények gyöngültek. A második órában nem változott az irányzat. Bányarészvény részben még gyöngültek. Magánkamattal 3%.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 7. (Tőzsdei tudósítás.) A külföldi tőzsdék nyomán és a düsseldorfi vaspáncról szóló jelentésre a tőzsde kedvelten és a forgalom csekély volt. Kohórezervnyek gyengültek és a bányarészvények is követtek őket. A Deutsche Bank alaptőkájének 10 millióval való emelése csatlódsát okozott, mert 80 milliót tökélemesté váltak. Járdékek tartották magukat, spanyolok ingadozó. Vasutak csöndesek. Transvaal vasúti részvények gyöngültek. A második órában nem változott az irányzat. Bányarészvény részben még gyöngültek. Magánkamattal 3%.

Berlin, november 7. (Tőzsdei tudósítás.) A külföldi tőzsdék nyomán és a düsseldorfi vaspáncról szóló jelentésre a tőzsde kedvelten és a forgalom csekély volt. Kohórezervnyek gyengültek és a bányarészvények is követtek őket. A Deutsche Bank alaptőkájének 10 millióval való emelése csatlódsát okozott, mert 80 milliót tökélemesté váltak. Járdékek tartották magukat, spanyolok ingadozó. Vasutak csöndesek. Transvaal vasúti részvények gyöngültek. A második órában nem változott az irányzat. Bányarészvény részben még gyöngültek. Magánkamattal 3%.

Frankfurt, november 7. (Tőzsdei tudósítás.) A külföldi tőzsdék nyomán és a düsseldorfi vaspáncról szóló jelentésre a tőzsde kedvelten és a forgalom csekély volt. Kohórezervnyek gyengültek és a bányarészvények is követtek őket. A Deutsche Bank alaptőkájének 10 millióval való emelése csatlódsát okozott, mert 80 milliót tökélemesté váltak. Járdékek tartották magukat, spanyolok ingadozó. Vasutak csöndesek. Transvaal vasúti részvények gyöngültek. A második órában nem változott az irányzat. Bányarészvény részben még gyöngültek. Magánkamattal 3%.

Hamburg, november 7. (Tőzsdei tudósítás.) A külföldi tőzsdék nyomán és a düsseldorfi vaspáncról szóló jelentésre a tőzsde kedvelten és a forgalom csekély volt. Kohórezervnyek gyengültek és a bányarészvények is követtek őket. A Deutsche Bank alaptőkájének 10 millióval való emelése csatlódsát okozott, mert 80 milliót tökélemesté váltak. Járdékek tartották magukat, spanyolok ingadozó. Vasutak csöndesek. Transvaal vasúti részvények gyöngültek. A második órában nem változott az irányzat. Bányarészvény részben még gyöngültek. Magánkamattal 3%.

Budapest-kőbányai szertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 7. A szertésüzlet irányzata: lánnya. A) Hittői szerték ára: L A Magyar első örendűi Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felül szuliban) 108—110 fillérig. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felül szuliban) 109—111 fillérig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő szuliban) 108—110 fillérig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. — II. Magyar szerték: Nehéz (párónként 280 kilogramm felül szuliban) — fillérig. Közép (párónként 240—280 kilogramm szuliban) — fillérig. Könyű (párónként 240 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felül szuliban) — fillérig. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. Könyű (párónként 250 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. Könyű (párónként 240 kilogramm terjedő szuliban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 280 kilogramm felül szuliban) 108—108 fillérig. Közép (párónként 240—280 kilogramm terjedő szuliban) 104—106 fillérig. Könyű (párónként 240 kilogramm terjedő szuliban) 102—104 fillérig.

Szerlési táblázat 1902. nov. 8. napján volt készlet 41.807 darab. 1902. nov. 6. napján felhajtott 730 darab. — 1902. nov. 8. napján elszállított 955 darab. 1902. november 7. napjára maradt készletben 41.822 darab.

Napirend.

Napló. Szombat, november 8. Római katolikus: Gottfried. — Protestáns: Széchy. — Görög-orsz. (október 26.) Demeter. — Zsidó: Marcheschván S. Sabbath Lech-Leche. — Nap két óra 30 percek. — Nyugszik: 4 óra 15 percek. — Hold két délután 12 óra 37 percek. — Nyugszik: 11 óra 12 percek este. — Első negyed 1 óra 31 percek délután. A miniszterek nem rogaanak. A képviselőház hánagya fogad délelőtt 11 órától 12-ig: Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag- utca 15.) Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi út 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Cs. és kir. udv. szállítók,

1902/3. idény.

KOHN HEILMANN és FIAI

legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruháza

az „Angol szabó“-hoz

Budapest, IV. Károly körút 12.

Legjobb bevásárlási forrás, minden tiszta gyapjubólami nem feslik és nem fakul. Minden darabon olcsó, szabott árak. Meg nem felelő árúért a pénzt visszaadjuk.

Dus választék csakis valódi szőrmevel bélelt városi bundákban 40 frt Utazó-bunda 35 frt Vadászkabát 15 frt Téli-kabát 18 frt Téli-Ulster v. Raglan 16 frt Téliöltöny 16 frt Gyermekruha 4 frt és feljebb

Fiók-üzlet (Központi városháza) Károly-körút 30.

Csak KOCH-féle télikabátot kell viselni.

Télikabát kell mindenkinek. Ennek beszerzése gyakran nehéz. Kevés cikk van, melyet oly nehéz nem szakítónak megtalálni, mint a télikabát-szövet. A posztó nyírása és decaturálása, Nappe, Jaquard és más szövetkötések elédik a szövet minőségét, pedig főleg a minőségűl függ a tartósság.

A tulkövetelés és az alkudozás nyílt torog, enged a nem szolid kiszolgálásnak, ugyanarra, hogy csak véletlenség, ha a vevőközönség egyszer jól vásárol.

Ezen aggályok megszűnnek, ha Koch Testvéreknél szokott bevásárlást és rendelést. A szabott árak biztosítják a tulkövetelést. A példaul 15 forintért megvett télikabát okvetlen megéri az érte fizetett pénzt. Nincs tulkövetelés, nincs árendemény. Korszerű lélek, kitűnő szabás, csakis gyapjuszövetek dolgoztatnak föl.

KOCH Testvérek férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza

csakis Károly-körút 26. sz. a. van.

Napi cikkek:

Egy városi bunda	35	forinttól feljebb.
„ gyermek-télikabát	6	„ „
„ férfi-télikabát	15	„ „
„ Loden-kabát	1	„ „ stb.

Vegyen osztálysorsjegyeket!

MERCURBANK

BUDAPEST
MERCURPALOTA

(IV. VÁCZI-UTCA 37.)

A bank által kifizetett nyeremények összege eddig több mint **12 millió korona.**

Főnyeremény: **egymillió korona.**

Sorsjegy árak:			
egész	fél	negyed	nyolcad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1.50 kor.

NINCSTÖBBÉ TYUKSZEM!

Ha a tyukszemtől meg akar menekülni, úgy elegendő egy kísérlet s törvényesen védett sz biztosan ható

Denzinger-féle „Viktória“ tyukszem-kenőcs

4-5 nap alatt a legkeményebb tyukszemektől lehet megszabadulni.

Az eredményért a pénz visszafizetése mellett szavatolok. — Egy tégely 10 tyukszemnek elegendő, kerül 1 kor. 30 fill.-be. Szállítja a főtallátó:

Denzinger Ádám, Újvidék, Duna-utca 17. sz.

Ismételárusítók kerestetnek.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és k. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elenglyült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psychopropor által. Onfer-tözezt és annak utóbjait: ideg- és hátrginez-bajt és minden női bajokat.

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Atjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Level utján is biztos gyogysiker.

A 13337. számú

„Kapcsolószerszékelt vasuti kocsi számúra“

című, 1898. június 30-ról kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatokat „W. K. 6862“ jel. al. Mosse Rudolf, Bécs, I. Seilerstátte 2. továbbít.

Kataphoresse

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

hívtató gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyogyítás után fizethető.

JO SZIV SORSJEGY

Húzás november 15.

Főnyeremény 30000 korona. Játékstartam 1948-ig.

Kapható 24 havi részletletésre.

Havi befizetés 3 darab 2 kor. 98 fillér.

Már az első részlet és 90 fillér ajánlati díj ellenében megkötődő sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletet azonnali játékjogunk.

Fleissig Sándor bankház, Budapest Erzsébet-körút 2.

Asztalos és kártyozott legjobb minőségű BUTOR

szükségleteiteket hitelteljesen és gyorsan árfelelősen nálunk minden stílusban beszerezhetitek

részletfizetésre

Schwarz Lipót és Testvérek

kártyamester és bútorkereskedők bútorkészítők Budapest, VII., Hársfa-utca 37. sz.

(saját házukban) Wesselőnyi-utca keresztesénél.

Fizetési feltételek: 100 kor.-tól 500 koronáig havi részlet — — — — — 10 kor 300 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 20 „ 500 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 30 „ Kézpénzelőlegben 15%, csomagolási díj 3%. Képes árjegyzékért 60 fillér fizetendő, mely összege az árjegyzékért visszatérítetik.

NE VÁSÁROLJANAK

örültek: — és néha hamisított rumot.

Az esszenek az egészorszoro károsak. „Battle Axe Jamaica Rum“ ismeretes mint

„The Nectar of Jamaica“.

Minden üveg a ceg felügyelete alatt eredetileg töltve.

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ezen vécjegy az összes kulturálalm. törv. védett.

ET CSAK elsőrangú cégeknel kapható.

Habermann M.

asztalos-mester

Budapest VII. Rottenblum-u. 5/c.

Műhely: Munkás-utca 7.

Elvállal épület-, iroda-, bolt-, szoba- és konyhabereendezéseket. Javítás elfogadatik és pontosan eszközöttek.

HÍRDETMÉNY.

Ó cs. és apostoli királyi Felügyelőnek legfeljebb elhatárolása folytán ezennel megindították a XXIII. magyar királyi államsorsjatek

rendezése. Az ezen sorsjatek után rendelkezés illerla jváradalom követekez közzászni és jddékony előkora fog fordítottul 11 (tizenegy) orvony részben: I. a vagyontalan állami tisztviselők övegyzet és árval segélyezésére szánt alap, 2. a kádíváradhelyi és vidéki Rudolf-kó-ház, 3. a Magyar Gazdaszovnyok országos egyesülete, 4. a Magyar Orvagos központi Probel-egylet, a 5. a budapesti Maria Dorottya-egyesület, 6. a budapesti első gyermek-menhely-egylet, 7. a királyi Magyar Akadémia, 8. a Stefánia posztai gyermekkorház egylet, 9. az országos díjlok-egylet, 10. a budapesti politikai klub egyesület, 11. a budapesti Maria congregatio.

Ezen sorsjatek összes. 7891-ten megállapított nyereményt az alább követekez jatektörv szerint 355.000 koronára rugnak és pedig:

1 főnyeremény	150.000 kor.	2 nyeremény	5.000 kor.	50 nyeremény	4 100 kor.
1 „	50.000 „	5 „	2.000 „	100 „	30 „
1 „	20.000 „	10 „	1.000 „	1.000 „	20 „
1 „	10.000 „	20 „	500 „	5.000 „	10 „

Az összes nyeremények káspárban fizethetnek ki.

A húzás visszavonhatatlanul 1902. évi december hó 30-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy 4 koronában van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottóvédelmi igazgatóságnál Budapesten (Csepelrakpart, Vámpalota), továbbá: valamennyi poszt-, adó-, vám- és söhivatalnál, vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-tözezdében és véltözezdében.

Budapesten, 1902. évi július hó 1-én. A m. kir. lottóvédelmi igazgatóság.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

— Alapított 1825-ben. —

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel	31.800.000
Kiutalt nyereményrészek	170.000.000
Vagyon	249.300.000
Halálesetek folytán kifizetve	500.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnye:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világlötvények. A kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Minden szöveges beiktatás nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Levélből tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Minden szöveges beiktatás nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Breuer névrek... Teréz-kört 54. szám alatt. Deutch Mikszáncz...

Eckstein Bernát... hirdetőiroda V. ker. Fűrőd-utca 4. szám.

Engelmann Már... gronoványi úton IV. ker., Kávin-ter 2. szám.

Franko Péter... K. Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-ter.

Fischer J. D... hirdetőiroda IV. Gerlicz-utca 1. szám.

Goldberger A. V... hirdetőiroda V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner József... hirdetőiroda V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldgruber Mór... hirdetőiroda V. ker., Váci-utca 17. szám.

Hassenstein és Vogler... hirdetőiroda V. ker., Dorottya-utca 3. szám.

Jambrikovits... hirdetőiroda Keresep-ut 56. (Takarek-palota)

Kerényi Rozália... hirdetőiroda VIII. ker., Múzeum-körút 1. szám.

Leopold Gyula... hirdetőiroda VII. ker., Erzsébet-kört 54. I. em.

Mosse Rudolf... hirdetőiroda Farneczek-ter 3. szám.

Mészáros Antal... hirdetőiroda IV. ker., Erzsébet-kört 54. I. em.

Nemetsek A. J... hirdetőiroda IV. ker., Földvár-ter 3. szám.

Nagy Ottó... hirdetőiroda Múzeum-kört 2. sz. (Nemzeti Színház hátsó udvara)

Rohonczi János... hirdetőiroda VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikráy Samu... hirdetőiroda VII. ker., Váci-kört 23. szám.

Sopronyi V... hirdetőiroda VIII. ker., Keresep-ut 1. szám.

Székely Mór... hirdetőiroda IV. ker., Széna-ter 14. szám.

Schwarz József... hirdetőiroda V. ker., Marokói-utca 4. szám.

Schönwald Ferenccs... hirdetőiroda Farneczek-ter 32. szám.

Szécsi Gyula... hirdetőiroda V. ker., Andrássy-ut 48. szám.

Tanczer Gyula... hirdetőiroda IV. ker., Szevi-ter 8. szám.

Toldi Lajos... hirdetőiroda II. ker., Fű-ter 2. szám.

Weitzendorf Jakab... hirdetőiroda Király-utca 1. szám.

Zipser és König... hirdetőiroda VI. ker., Andrássy-ut 48. szám.

Zala Mór... hirdetőiroda VI. Teréz-kört 2. szám.

Minden aphihiatás, melyet itt este 6 óráig feltekinnek, másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Világversio... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Bányában... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Allamvasuti... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Segélyt kér... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Privát kutató... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Csemegéző... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Vaskereskede... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Okleveles... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Nagyobb... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Egyedül álló... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Nagy keresetet... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

KINÁLAT.

Angol, francia... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Szécsi Gyula... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Tanczer Gyula... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Toldi Lajos... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Weitzendorf Jakab... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Zipser és König... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Zala Mór... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Minden aphihiatás, melyet itt este 6 óráig feltekinnek, másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Szellemes... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Uram!... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

KERESLET.

Hirdetési díjak... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Intelligens... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Horvát... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Akadémiát... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Hírnapsz szóba... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Correptornak... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Kerékpárok... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Singer-varrógépe... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Zabánó... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Olcó lakás... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Zabánó... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Egy csalosan... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Tanárjelölt... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Ügyvédeknek... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Fodrász... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Csalosan betorzott... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Jó állapotban... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Urasági butor... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Középszkolai... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Kerékpár... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Pénzügyes... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

17 éves... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Intelligens... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Horvát... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Akadémiát... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Hírnapsz szóba... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Correptornak... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Kerékpárok... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Borosherdők... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Utrak!... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Borosherdők... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Utrak!... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Borosherdők... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Utrak!... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Borosherdők... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Utrak!... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Borosherdők... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Magy. kir. államvasutak... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Hirdetmény... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Varga Ignác... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

butorraktárban... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

A kiadásra kerülő munkák... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatallal: József-kört 18. szám.

Mielőtt... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Butor... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

csak jó minőségű... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatallal: József-kört 18. szám.

Mielőtt... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Butor... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

csak jó minőségű... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatallal: József-kört 18. szám.

Mielőtt... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Butor... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

csak jó minőségű... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Indiás Havreből... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Teljes urasági és polgári lakberendezések... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.

Amérika... hirdetőiroda V. ker., Fűrőd-utca 4. szám.